

STANDARDIZAREA

ASRO

Septembrie 2006 | www.asro.ro

Asociația de Standardizare din România

Standardizarea din domeniul electrotehnic referitoare la protecția persoanelor, a bunurilor și instalațiilor electrice împotriva riscurilor de natură electrică, interne și externe instalațiilor

Instalații electrice la bordul navelor

Un nou standard ISO/CEI
va ajuta la detectarea
intruziunilor în sistemele
informaticice

Ecoproiectarea

Standardele lunii

Maria BRATU, expert documentare, Direcția Publicații, ASRO

Acoperitoare de sol

SR EN 986:2006, Acoperitoare textile de sol. Dale. Determinarea modificărilor dimensiunilor și curburii datorate diverselor condiții de umezeală și căldură

Standardul stabilește metoda de determinare a modificărilor dimensionale și a curburii, care pot să apară când acoperitoarele textile de sol sub formă de dale sunt supuse diverselor condiții de umezire și de căldură. Acest standard se aplică tuturor acoperitoarelor textile de sol sub formă de dale.

Clasificare alfanumerică: M02-Metode de analiză și încercări pentru produse textile;

Clasificare ICS : 59.080.20- Fire textile

Înterruptoare

SR EN 61058-2-4:2006, Înterruptoare pentru aparate. Partea 2-4: Reguli particulare pentru interruptoare cu montare independentă

Documentul se aplică întreruptoarelor cu montare independentă pentru aparate (mecanice sau electronice) acționate cu mâna, piciorul sau prin alte acțiuni umane, pentru funcționarea sau comanda aparatelor electrice sau altor echipamente pentru uz casnic și similar, cu tensiuni nominale care nu depășesc 480 V și curent nominal care nu depășește 63 A.

Clasificare alfanumerică: F45-Aparataj electric de joasă tensiune;

Clasificare ICS: 29.120.40-Înterruptoare

Fire textile

SR EN 14621:2006, Materiale textile. Fire multifilamentare. Metode de încercare pentru fire filamentare texturate sau netexturate

Acest standard specifică metodele de încercare pentru controlul calității firelor sintetice multifilamentare texturate și netexturate. Documentul include următoarele metode de încercare:

- determinarea contracției de încrețire-fir multifilamentar texturat cu densitate de lungime de până la 500 dtex;
- determinarea contracției cu aer fierbinte, pentru fire multifilamentare netexturate și texturate;
- determinarea contracției cu apă la temperatura de fierbere, pentru fire multifilamentare netexturate și texturate.

Clasificare alfanumerică: M02-Metode de analiză și încercări pentru produse textile;

Clasificare ICS: 59.080.20-Fire textile

Acoperișuri

SR EN 14437:2006, Determinarea rezistenței la ridicare a țiglelor de argilă arsă sau de beton, montate pe acoperiș. Metodă de încercare a sistemului de acoperiș

Standardul specifică metoda de încercare pentru stabilirea rezistenței la ridicare a țiglelor de argilă arsă sau de beton, conforme cu standardul de produs relevant, SR EN 490 sau SR EN 1304, montate fără a fi fixate sau fixate mecanic de substructură. Metoda de încercare a fost elaborată pentru țigle de argilă arsă sau de beton, dar se poate aplica la alte elemente mici, montate discontinuu, precum: ardezii,

dale de fibrociment și pietre. Metoda de încercare se poate aplica pieselor de prindere mecanică, cum ar fi: cleme, cârlige, șuruburi și cuie. În cazul țiglelor fixate mecanic, cel puțin fiecare a treia țiglă trebuie să fie fixată. Metoda nu poate fi aplicată țiglelor fixate cu modele de prindere având mai puțin de fiecare a treia țiglă fixată. Metoda de încercare nu se aplică țiglelor de tip canal. Exemple de astfel de țigle sunt prezentate în Anexa H.

Clasificare alfanumerică: H33-Produse pentru învelitori și pereți;

Clasificare ICS: 91.060.20-Acoperișuri; 91.100.25 - Produse pentru construcții de teracotă; 91.100.30-Beton și produse din beton.

Ingineria căilor ferate în general

SR EN 50123-1:2006, Aplicații feroviare. Instalații fixe. Aparataj de curent continuu. Partea 1: Generalități

Seria de standarde SR EN 50123 conține prescripții pentru aparatajul de comutație și cel de comandă, destinate a fi utilizate în instalațiile electrice cu tensiuni nominale care nu depășesc 3 000 V curent continuu, care alimentează cu energie vehiculele pentru transportul public, de exemplu vehicule de cale ferată, tramvaie, metrouri și troleibuze.

Clasificare alfanumerică: F48-Aparate și echipamente pentru tracțiune electrică;

Clasificare ICS: 45.020-Ingineria căilor ferate în general; 29.280-Echipament pentru tracțiune electrică

Industria hârtiei

SR EN 1010-2:2006, Securitatea mașinilor. Cerințe de securitate pentru proiectarea și construcția mașinilor de tipărire și de prelucrare a hârtiei. Partea 2: Mașini de tipărire și de lăcuire, inclusiv echipamente de pretipărire

Documentul stabilește terminologia, cerințele generale referitoare la funcționarea și utilizarea mașinilor și echipamentelor de pretipărire, mașinilor de tipărire și lăcuire, precum și a mașinilor auxiliare. Acest standard trebuie aplicat împreună cu standardul român SR EN 1010-1:2005. Ambele standarde tratează toate fenomenele periculoase semnificative produse pe mașinile de tipărire și lăcuire, inclusiv mașinile și echipamentele de pretipărire și mașinile auxiliare, atunci când acestea sunt utilizate normal și în condițiile prevăzute de constructor. Cerințele specifice indicate în SR EN 1010-2 au prioritate față de cerințele corespondente ale acestui standard.

Clasificare alfanumerică: C85-Mașini și utilaje pentru industria poligrafică;

Clasificare ICS: 37.100.10-Echipament de reproducere; 85.100-Echipament pentru industria hârtiei.

Adezivi

SR EN 1067:2006, Adezivi. Examinarea și pregătirea eșantioanelor pentru încercare

Standardul stabilește atât procedeul de examinare preliminară a unui eșantion singular, așa cum a fost primit pentru încercare, cât și procedeul de pregătire a eșantionului de încercat prin amestecarea și reducerea unei serii de eșantioane reprezentative dintr-o livrare sau dintr-un lot de adezivi sau de produse similare.

Clasificare alfanumerică: L73-Produse de lipit;
Clasificare ICS: 83.180-Adezivi.

Pompe

SR EN 14343:2006, Pompe volumetrice rotative. Încercări de funcționare pentru recepție

Standardul stabilește tipurile de încercări de recepție referitoare la pompele volumetrice rotative, pentru alte utilizări decât acționările hidraulice.

Clasificare alfanumerică: E21-Pompe;
Clasificare ICS: 23.080-Pompe.

Culori și măsurarea luminii

SR EN 13032-2:2006, Lumină și iluminat. Măsurarea și prezentarea caracteristicilor fotometrice ale lămpilor și aparatelor de iluminat. Partea 2: Prezentarea datelor pentru locuri de muncă interioare și exterioare

Standardul stabilește datele cerute pentru verificarea conformității lămpilor și aparatelor de iluminat cu cerințele standardelor SR EN 12464-1 și prEN 12464-2. Documentul indică, de asemenea, datele utilizate în mod obișnuit pentru iluminatul locurilor de muncă interioare și exterioare. Atunci când aceste date sunt furnizate, ele trebuie să fie conforme cu acest standard.

Clasificare alfanumerică: G06-Fizica construcțiilor. Termotehnica, higrotehnica, acustica și iluminatul natural în construcții;

Clasificare ICS: 17.180.20-Culori și măsurarea luminii; 29.140.01-Lămpi, în general.

Materiale de construcții pentru drumuri

SR EN 13286-50:2006, Amestecuri de agregate tratate și netratate cu lianți hidraulici. Partea 50: Metoda de confecționare prin compactare cu un aparat Proctor sau o masă vibratoare a epruvetelor din agregate tratate cu lianți hidraulici

Standardul stabilește metoda pentru confecționarea epruvetelor cilindrice din amestecuri

de agregate tratate cu lianți hidraulici la o masă volumică predeterminată utilizând aparatul Proctor sau o masă vibratoare. Metoda este adecvată amestecurilor sau acelei părți dintr-un amestec care conține agregate cu dimensiunea maximă a granulei de 31,5 mm.

Clasificare alfanumerică: G71-Drumuri;
Clasificare ICS: 93.080.20-Materiale de construcții pentru drumuri.

Instalații electrice la bordul navelor

(continuare la articolul „Ziua Mondială a Marinei, în 2006, s-a concentrat pe cooperarea tehnică”)

Comitetul tehnic român CT 142, *Instalații electrice la bordul navelor*, are drept corespondent la nivel internațional Comitetul tehnic 18 al CEI, *Electrical installations of ships and of mobile and fixed offshore units*, cu subcomitetul SC 18A, *Cables and cable installations*.

Domeniul de activitate:

Domeniul de activitate constă în elaborarea de standarde destinate instalațiilor electrice de bord și instalațiilor fixe și mobile pentru foraj marin, încorporând tehnici de bună practică și coordonând, pe cât posibil, reglementările existente și publicațiile CEI. Standardele pot să conțină un cod de interpretare practică, amplificând respectarea cerințelor Convenției Internaționale pentru Ocrotirea Vieții Omenești pe Mare (SOLAS), un ghid pentru reglementări ulterioare ce poate fi elaborat cu ajutorul autorităților guvernamentale și o declarație de aplicare în practică, ce trebuie completată de către constructori și organizații corespunzătoare.

Standardele se referă, în special, la:

a) factori care promovează securitatea navelor și instalațiilor fixe și mobile de foraj marin;

b) factori ce își propun protejarea vieții.

Aceste documente asigură interschimbabilitatea componentelor, facilitând procurarea echipamentelor. Sunt precizate, de asemenea, standarde pentru condiții de exploatare, tipuri, dimensiuni, calitate, metode de încercare etc., indiferent dacă acestea sunt sau nu influențate de reglementări. Standardele contribuie astfel la schimburile dintre cumpărător și furnizor.

Istoric

La propunerea Comitetului Național Olandez, în timpul reuniunii din 1927, Comitetul de Acțiune al CEI, a hotărât să nominalizeze un Comitet Consultativ pentru a studia problemele legate de standardizarea

instalațiilor electrice la bordul navelor. Comitetul Național al Marii Britanii a fost invitat să ia parte la această activitate, fiind de acord să preia activitatea de secretariat.

Până în prezent, Comitetul Tehnic 18 al CEI și subcomitetul SC 18A au elaborat 37 de publicații și au în curs de elaborare încă 11 proiecte de standarde, la elaborarea cărora participă și membrii comitetului tehnic român CT 142, care exprimă punctul de vedere național. România se află printre cei 19 membri participanți “P”, alături de : Canada; China, Coreea, Danemarca, Federația Rusă, Finlanda, Franța, Germania, Italia, Iugoslavia, Japonia, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Suedia și SUA.

Relații cu alte comitete tehnice internaționale și comitetele tehnice române corespondente:

• ISO/TC 8, <i>Ships and Marine Technology</i> și ISO/TC 188, <i>Small Craft</i>	• CT 199, Construcții navale
• ISO/TC 67, <i>Materials, Equipment and Offshore Structures for Petroleum and Natural Gas Industries</i>	• CT 169, Utilaj petrolier
• CEI/TC 80, <i>Maritime Navigation and Radiocommunication Equipment/Systems</i>	• CT 143, Sisteme și echipamente de radiocomunicații și navigație maritimă
• CEI/SC 31J, <i>Classification of hazardous areas and installation requirements</i>	• CT 137, Aparate electrice pentru atmosferă explozivă
• CEI/TC 64, <i>Electrical installations and protection against electric shock</i>	• CT 136, Instalații electrice în construcții
• CEI/TC 77, <i>Electromagnetic compatibility</i>	• CT 30, Compatibilitate electromagnetică și perturbații radioelectrice
• CEI/TC 17, <i>Switchgear and controlgear</i>	• CT 9, Aparataj electric de joasă tensiune

TC 18 al CEI a stabilit o colaborare oficială cu Organizația Maritimă Internațională (IMO), în scopul elaborării documentelor referitoare la sistemele electrice de la bordul navelor și la unitățile de foraj marin. De asemenea, s-au stabilit relații internaționale cu Asociația Internațională a Registrelor Maritime (IACS/EL) și cu Institutul de Inginerie Electrică și Electronică/Comitetul Internațional pentru Industrie Maritimă, IEEE/IMIC.

Mediul de afaceri

Nave – În prezent, sunt înregistrate cele mai importante dezvoltări tehnologice din industria maritimă, cu privire la extinderea utilizării sistemelor computerizate pentru supraveghere și comandă. Introducerea celor mai sofisticate sisteme de securitate a echipajului și pasagerilor de la bord, incluzând sisteme adresabile pentru alarme de incendiu și iluminare la adâncime mică. Se acordă o importanță deosebită elaborării de standarde de compatibilitate electromagnetică (EMC), ca urmare a conștientizării efectelor interferenței electromagnetice.

Industria experimentează o revenire la sistemele electrice de propulsie care au rezultat din dezvoltarea electronicii de putere. De asemenea, în același scop, este prevăzută o orientare către dispozitive auxiliare pentru reglarea vitezei. În domeniul cerințelor de alimentare cu energie electrică a navelor moderne, există tendința adaptării sistemelor la cele mai înalte tensiuni de alimentare pentru consumatorii energetici, mașinile de propulsie și cele auxiliare. Din punct de vedere economic, investiția în echipament electric și instalații electrice pentru nave noi continuă să crească ca procent din valoarea totală a navei. Armatorii, constructorii, agențiile de asigurare și alte autorități sunt interesați de standarde referitoare la instalații electrice și cabluri de bord, cerință satisfăcută de seria de standarde CEI 60092.

Unități maritime - Principiul de mai sus se aplică regulilor pentru nave, fiind valabil și pentru industria de foraj marin. Din acest motiv, comitetul tehnic se străduiește să completeze seria CEI 61892, Partea 7 a standardului fiind deja elaborată.

Cerințe de piață

Seria de standarde CEI 60092 se referă la Convenția Internațională pentru Ocrotirea Vieții Omenești pe Mare. Aceasta se aplică tuturor navelor maritime de peste 500 grt inclusiv (1 grt - 1 tonă englezească, echivalentă cu 1016 kg), standardele fiind utilizate astfel la nivel mondial. Pentru navele comerciale situate sub acest tonaj, cerințele obligatorii pentru instalații electrice sunt stabilite, de obicei, de către autoritatea de stat sub care se arborează steagul național, unde este înregistrată

nava. Seria de standarde CEI 60092 este utilizată la scară mondială de către armatori, constructori/reparatori navali, agenții de asigurare în domeniul maritim, legiuitori și autorități de reglementare. Deseori, standardele înlocuiesc documentele autorităților de reglementare care sunt numai documente de competențe. Pe măsură ce tehnologia continuă să avanseze, elaborarea de noi standarde și actualizarea celor existente vor rămâne o necesitate. Comitetul tehnic român va trebui să adopte ca standarde române toate standardele elaborate la nivelul CEI, prin intermediul membrilor comitetului tehnic, deoarece o dată ce și-au exprimat punctul de vedere național corespunzător fazelor de elaborare a proiectelor de standarde internaționale, înseamnă că aceste standarde trebuie aplicate, în mod corespunzător, la nivel național.

Tendințe tehnologice și comerciale

Navigație – Tendințele înregistrate în construcțiile navale sunt: continuarea construirii tipurilor de vase actuale, includerea celor mai mari nave de pasageri și vapoare de tip cisternă, introducerea navelor de mare viteză, de diverse tipuri și dimensiuni, corelându-se cerințele de reducere a greutateii totale a mașinilor și ansamblurilor ce conțin instalații electrice. Mărimea vaselor și creșterea sarcinii electrice instalate implică conectarea la sisteme de înaltă tensiune. Revenirea la sistemele electrice de propulsie, perfecționarea dispozitivelor semiconduc-toare de putere și necesitatea dezvoltării dispozitivelor auxiliare de reglare a vitezei au condus la un control deosebit de strict al EMC, care se reflectă în actualizarea tuturor standardelor. Se elaborează un standard nou – *Ghid pentru alegerea cablurilor de telecomunicații și transfer de date, inclusiv cabluri de frecvențe radio și cabluri cu fibre optice.*

Unități maritime – Cele mai multe dintre comentariile tehnice de mai sus se aplică și unităților de foraj marin, incluzând condițiile SOLAS pentru anumite unități mobile. Ca răspuns la cererea industriei de foraj marin din numeroase țări, s-a inițiat cu mult timp în urmă, activitatea de elaborare a unui standard de sistem pentru unități de foraj marin. În prezent, aceasta se desfășoară într-un ritm accelerat.

Mediul ecologic

Comitetul tehnic conștientizează necesitatea protejării mediului și se asigură că materialele utilizate în instalațiile electrice sunt acceptabile din punct de vedere ecologic și generează un grad minim de poluare.

Programul de lucru

Prioritățile comitetului tehnic sunt menținerea la zi a seriei de standarde CEI 60092 și completarea activității curente. Activitatea principală se concentrează asupra elaborării unui nou standard general, CEI 60092-1, pentru instalații electrice de bord. De asemenea, comitetul are în vedere corelarea permanentă a standardelor cu nivelul dezvoltării tehnologice și se va asigura că sunt satisfăcute necesitățile din industrie.

Patrimoniul de standarde al CT 142 - Instalații electrice la bordul navelor

Patrimoniul de standarde al comitetului tehnic român CT 142 conține standarde care au adoptat standarde internaționale din seria CEI 60092, intitulate generic *Instalații electrice la bordul navelor* și un standard român care a adoptat Partea 7 a CEI 61892 care se referă la instalații electrice din cadrul unităților de foraj marin.

Nr. crt.	Indice	Titlul standardului
1.	SR CEI 60092-101+A1:1998	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 101: Definiții și prescripții generale
2.	SR CEI 60092-201:1998	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 201: Concepția sistemelor - Generalități
3.	SR CEI 60092-202+A1:1998	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 202: Concepția sistemelor - Protecție
4.	SR CEI 60092-204:2000	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 204: Concepția sistemelor. Instalații de guvernare electrice și electro-hidraulice
5.	SR CEI 60092-307:2000	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 307: Echipamente. Aparat de încălzit și de bucătărie
6.	SR CEI 60092-350+A1:1997	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 350: Cabluri de energie utilizate la bordul navelor. Construcție generală și prescripții de încercare
7.	SR CEI 60092-351+A1:1997	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 351: Materiale de izolație pentru cabluri de energie utilizate la bordul navelor
8.	SR CEI 60092-353:1997	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 353: Cabluri de energie cu câmp neradial cu unul sau mai multe conductoare cu izolație masivă extrudată pentru tensiuni nominale de 1 kV și 3 kV
9.	SR CEI 60092-359+A1:1997	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 359: Materiale de manta pentru cabluri de energie și de telecomunicații utilizate la bordul navelor
10.	SR CEI 60092-401+A1:2002	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 401: Instalarea echipamentului și încercarea lui după instalarea completă

11.	SR CEI 60092-501:2005	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 501: Caracteristici speciale. Instalații de propulsie electrică
12.	SR CEI 60092-503:2005	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 503: Caracteristici speciale. Sisteme de alimentare în curent alternativ cu tensiuni de peste 1 kV până la 11 kV inclusiv
13.	SR CEI 60092-504:2002	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 504: Caracteristici speciale. Aparatură de comandă și supraveghere
14.	SR CEI 61892-7:2005	Unități fixe și mobile pentru foraj marin. Instalații electrice. Partea 7: Zone periculoase
15.	SR EN 60092-507:2003	Instalații electrice la bordul navelor. Partea 507: Nave de agrement

Bibliografie: Comisia Electrotehnică Internațională – CEI, Web site: www.iec.ch

Traducere și adaptare: **Doina Dragomir**,
expert principal standardizare

Standardizarea din domeniul electrotehnic referitoare la protecția persoanelor, a bunurilor și instalațiilor electrice împotriva riscurilor de natură electrică, interne și externe instalațiilor

Gabriela POPA, expert principal standardizare, ASRO

În cadrul ASRO, comitetul tehnic care elaborează standarde de securitate în domeniul instalațiilor electrice în construcții este **CT 136 - Instalații electrice în construcții**.

Acest comitet tehnic are drept corespondent pe plan internațional comitetul tehnic CEI/TC 64, *Instalații electrice în construcții și protecția împotriva șocurilor electrice*, iar pe plan european, comitetul tehnic CENELEC/TC 64, cu subcomitetele SC 64 A - *Instalații electrice în construcții - Protecția împotriva șocurilor electrice* și SC 64 B - *Instalații electrice în construcții și protecția împotriva șocurilor termice*.

CEI și CENELEC colaborează la elaborarea și adoptarea standardelor din acest domeniu.

Domeniul de activitate al CT 136 este de a elabora standarde privind securitatea instalațiilor electrice din construcții, în sensul promovării compatibilității între aceste standarde și cele de echipament. El elaborează standarde referitoare la instalații și funcționarea echipamentelor și sistemelor electrice care pot fi afectate de frecvența schimbare a amplasamentului lor.

Comitetul tehnic român CT 136 a preluat seria de standarde internaționale CEI 60364 (standarde pe părți), elaborate de CEI/TC 64, precum și seriile de documente de armonizare HD 364, HD 384 (standarde pe părți) și standardele europene EN, elaborate de CENELEC/TC 64.

Rezultatul unei anchetei realizate de CEI cu privire la regulile naționale pentru instalații electrice,

care a circulat în 30 țări membre, a confirmat că seria de standarde CEI 60364 este utilizată frecvent ca bază pentru regulile naționale în domeniul instalațiilor electrice. Această anchetă a relevat că:

- există state care utilizează direct CEI 60364 ca standard național;
- state care utilizează CEI 60364 ca bază pentru standardele naționale, de exemplu țările membre CENELEC;
- state care nu utilizează CEI 60364 direct, dar folosesc principiile cuprinse în CEI 60364 ca bază de dezvoltare a Codului electric de țară.

Aceasta demonstrează nu numai nivelul ridicat de interes pentru regulile internaționale referitoare la instalații, dar și pentru activitatea de armonizare în acest domeniu, care poate fi obținută numai printr-o colaborare efectivă a țărilor membre în cadrul unei organizații de tip internațional, precum CEI, sau european, precum CENELEC, deschise tuturor țărilor interesate, indiferent de gradul de dezvoltare sau de dimensiune.

Obiectul standardelor elaborate de aceste organizații și preluate de comitetul tehnic român CT 136 este să stabilească:

- prescripțiile pentru instalațiile electrice și coordonarea echipamentului electric;

- prescripțiile de securitate de bază pentru protecția împotriva șocurilor electrice, în scopul utilizării lor de către comitetele tehnice;

- prescripțiile de securitate pentru protecția împotriva altor riscuri care provin din utilizarea energiei electrice;

- un ghid general pentru membrii din țările membre CEI și CENELEC, care consideră necesare aceste prescripții și să faciliteze schimburile internaționale care nu pot fi realizate din cauza diferențelor care există în cadrul reglementărilor naționale;

Dintre standardele din domeniul CT 136 care se referă la protecția persoanelor, bunurilor și a instalațiilor electrice împotriva riscurilor de natură electrică, interne și externe instalațiilor menționăm:

SR EN 61140:2002, Protecția împotriva șocurilor electrice. Aspecte comune în instalații și echipamente electrice

Acest standard se aplică pentru protecția persoanelor și animalelor împotriva șocurilor electrice. El este destinat să ofere principii fundamentale și prescripții care sunt comune instalațiilor electrice, sistemelor și echipamentelor sau sunt necesare coordonării acestora.

Documentul a fost elaborat pentru instalații, sisteme și echipamente fără tensiune limită. Există articole în acest standard care se referă la sisteme, instalații și echipamente de joasă tensiune și de înaltă tensiune. Pentru scopurile acestui standard, joasa tensiune este definită ca fiind orice tensiune nominală până la maximum 1000 V inclusiv, în curent alternativ sau 1500 V inclusiv, în curent continuu, iar înalta tensiune este orice tensiune nominală care depășește 1000 V în curent alternativ sau 1500 V în curent continuu.

Prescripțiile din acest standard se aplică numai dacă sunt incluse, sau se face referire la ele în standardele care le conțin. Standardul nu este destinat să fie utilizat independent.

SR HD 384.5.54 S1:2003, Instalații electrice în construcții. Partea 5: Alegerea și instalarea echipamentelor electrice. Capitolul 54: Legare la pământ și conductoare de protecție

Este o publicație de bază, referitoare la securitate, al cărei conținut nu este acoperit de standardul EN 61140. Această parte a standardului, *Legare la pământ și conductoare de protecție*, formează o parte a funcției-pilot a CEI/TC 64 pentru protecția împotriva șocurilor electrice.

SR HD 384.4.41 S2:2004, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Măsuri de protecție pentru asigurarea securității. Capitolul 41: Protecția împotriva șocurilor electrice

Standardul conține principalele prescripții pentru protecția persoanelor, a animalelor domestice și a bunurilor împotriva șocurilor electrice.

SR CEI 60479-1:1995, Efectele curentului asupra omului și animalelor domestice. Partea 1: Aspecte generale

Standardul furnizează informațiile de bază în legătură cu efectele curentului electric asupra omului și animalelor domestice și servește ca ghid pentru stabilirea prescripțiilor de securitate electrică.

În luna octombrie 2006 va apărea SR CEI/TS 60479-1:2006, *Efectele curentului electric asupra omului și animalelor domestice Partea 1: Aspecte generale, care preia publicația internațională CEI/TS 60479-1:2005.*

Această specificație tehnică prezintă indicații fundamentale asupra efectelor curentului de șoc asupra corpului omului și al animalelor, pentru a fi utilizate ca prescripții de securitate.

Modificările principale față de ediția precedentă sunt următoarele:

- Dependența impedanței totale a corpului Z_T pentru 50 % din populația în viață, și pentru suprafețe de atingere mari, medii și mici, în condiții de mediu uscat, umed și umed salin, pentru tensiuni de atingere U_T variind între 25 V și 200 V c.a. 50/60 Hz.

- Oscilogramele tensiunii de atingere U_T și ale curentilor de atingere I_T pentru un traseu de curent c.a. de la „mână la mână”, pentru suprafețe de atingere mari, în condiții de mediu uscat, plecând de la măsurările indicate, cu explicații prezentate în text.

- Datele de fibrilație pentru câini, porci și oi obținute experimental, precum și pentru persoane, plecând de la statisticile accidentelor electrice, cu un curent transversal de „la mână la mână” și tensiuni de atingere U_T de 220 V și de 380 V c.a și impedanțe ale corpului Z_T (5%), cu explicații prezentate în text.

- Modificarea curbei B din figura care se referă la „Zone timp/curent convenționale ale efectelor curentilor alternativi (15 Hz până 100 Hz) asupra persoanelor, pentru un traseu al curentului corespondent, de la mâna stângă la picioare”, de la 10 mA până la 5 mA: zonele convenționale timp/curent ale curentilor c.a. (de la 15 Hz până la 100 Hz) referitoare la persoane”, cu explicarea prezentată în text.

- Curenții de nedesprindere în curent sinusoidal 60 Hz prezentați în figura care se referă la

„Curenți de nedesprindere pentru un curent sinusoidal de 60 Hz”, cu explicații prezentate în text.

Noua structură a standardului.

Cea de a patra ediție înlocuiește și anulează ediția a treia, publicată ca raport tehnic în 1994, constituind o revizuire tehnică.

Această specificație tehnică are statutul unei publicații de securitate de bază, în conformitate cu Ghidul CEI 104:1997- *Elaborarea publicațiilor de securitate și utilizarea publicațiilor de bază de securitate și a seturilor de publicații de securitate.*

SR CEI 60479-2:1995, Efectele trecerii curentului prin corpul omului. Partea 2: Aspecte particulare. Capitolul 4: Efectele curentului alternativ cu frecvență mai mare de 100 Hz. Capitolul 5: Efectele curenților cu forme speciale de undă. Capitolul 6: Efectele curenților de impuls unic de scurtă durată

Standardul descrie efectele trecerii curentului electric prin corpul omului, și anume pentru curenți alternativi peste 100 Hz, curenți cu forme de undă speciale și curenți de impuls unic de scurtă durată.

SR CEI 60479-3:2005, Efectele curentului asupra omului și animalelor domestice. Partea 3: Efectele trecerii curentului prin corpul animalelor domestice

Acest standard stabilește valorile impedanței electrice a corpului animalului domestic în funcție de tensiunea de atingere, de gradul de umiditate al pielii și blănii și de traseul curentului. La ora actuală, aceste valori se aplică numai bovinelor. Standardul descrie efectele curentului alternativ sinusoidal, cu frecvențe cuprinse între 15 Hz și 100 Hz care trece prin corpul animalului domestic.

SR CEI/TR 60479-4:2005, Efectele curentului asupra omului și animalelor domestice. Partea 4: Efectele loviturilor de trăsnet asupra omului și animalelor domestice

Documentul prezintă un rezumat al parametrilor de bază ai trăsnetului și caracterul lor variabil în măsura în care aceștia se aplică oamenilor și animalelor domestice. Sunt indicate interacțiunile probabile, directe și indirecte ale loviturilor de trăsnet cu corpul ființelor vii și sunt descrise efectele curentului de trăsnet asupra organismului. Obiectul acestui standard este de a prezenta diferențele dintre efectele loviturilor de trăsnet asupra oamenilor și animalelor domestice și efectele șocurilor electrice provenite din rețelele electrice.

Standardele **EN 61140 și EN 60479** sunt publicații de securitate de bază, potrivit Ghidului CEI 104:1997.

Standardele care conțin principalele prescripții pentru protecția persoanelor, a animalelor domestice și a bunurilor sunt:

SR HD 384.4.42 S1:2004, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Măsuri de protecție pentru asigurarea securității. Capitolul 42: Protecția împotriva efectelor termice ,

SR HD 384.4.43 S2:2004, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Protecție pentru asigurarea securității. Capitolul 43: Protecție împotriva supracurenților,

SR HD 384.4.45 S1:2002, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Măsuri de protecție pentru asigurarea calității. Capitolul 45: Protecția împotriva reducerilor de tensiune și

SR HD 384.4.46 S2:2004, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Protecție pentru asigurarea securității. Capitolul 46: Secționare și comandă.

Două standarde prezintă prescripțiile pentru aplicarea și coordonarea acestor măsuri de protecție:

SR HD 384.4.47 S2:2004, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Măsuri de protecție pentru asigurarea securității. Capitolul 47: Utilizarea măsurilor de protecție pentru asigurarea securității. Secțiunea 470: Generalități. Secțiunea 471: Măsuri de protecție împotriva șocurilor electrice și

SR HD 384.4.473 S1:2004, Instalații electrice în construcții. Partea 4: Măsuri de protecție pentru asigurarea securității. Capitolul 47: Utilizarea măsurilor de protecție pentru asigurarea securității. Secțiunea 473: Măsuri de protecție împotriva supracurenților.

Un standard important pentru protecția la supratensiuni produse de trăsnet este:

SR CEI/TR 62066:2005 Supratensiuni și protecția împotriva supratensiunilor în rețelele de joasă tensiune alternativă. Informații generale de bază.

Această publicație este un raport tehnic care prezintă o vedere de ansamblu a diferitelor caracteristici ale supratensiunilor provocate de trăsnet, care pot să apară în instalațiile de joasă tensiune. Sunt prezentate valori tipice ale amplitudinii și duratei supratensiunilor și, de asemenea, frecvența lor de apariție. Sunt furnizate

informații privind supratensiunile care apar datorită interacțiunii între rețeaua de energie electrică și sistemul de comunicații.

Suplimentar, este indicat un ghid general care cuprinde mijloacele și sistemele de protecție împotriva supratensiunilor pe baza considerațiilor privind riscul și disponibilitatea, incluzând interacțiunile și necesitățile de coordonare, precum și considerarea supratensiunilor temporare în selectarea echipamentelor pentru protecția la supratensiuni.

În continuare, prezentăm structura standardului **SR EN 61140:2002 Protecția împotriva șocurilor electrice. Aspecte comune în instalații și echipamente electrice.**

Acesta este un **standard de bază, de securitate**, destinat utilizării de către comitetele tehnice din domeniul electrotehnic la elaborarea de standarde, în conformitate cu principiile Ghidului CEI 104 și ale Ghidului ISO/CEI 51.

Documentul definește o serie de termeni utilizați în acest domeniu: șoc electric, parte activă periculoasă, tensiune de atingere, curent de atingere, izolație de bază, izolație suplimentară, izolație dublă, izolație întărită, obstacole de protecție (electrică), barieră de protecție (electrică), legare la pământ, de protecție, etc. Acești termeni se regăsesc și în standardele de vocabular pentru domeniul instalațiilor electrice în construcții: SR CEI 60050 -195, *Vocabular electrotehnic internațional*, Capitolul 195: *Legare la pământ și protecție împotriva șocurilor electrice*, și SR CEI 60050-826, *Vocabular electrotehnic internațional*, Capitolul 826: *Instalații electrice*.

De asemenea, standardul tratează o serie de aspecte importante din domeniul protecției, precum:

■ *Regula fundamentală de protecție împotriva șocurilor electrice*, care precizează că părțile active periculoase nu trebuie să devină accesibile, iar părțile conductoare accesibile nu trebuie să devină periculoase nici în condiții normale de funcționare și în absența unui defect și nici în condiții de simplu defect; sunt prezentate *condițiile normale de*

funcționare, condițiile de simplu defect (în acest caz sunt specificate *protecția prin două măsuri de protecție independente și protecția printr-o prevedere de protecție întărită*), precum și *condițiile particulare* (care prevăd măsuri suplimentare de protecție, atunci când utilizarea unei protecții implică un risc inerent sporit, de exemplu, pentru amplasamente care prezintă un contact de impedanță scăzută al persoanelor cu potențialul pământului).

■ *Prevederile elementare de protecție (elemente de măsuri de protecție): prevederile pentru protecție de bază, prevederile de protecție în caz de defect, prevederile de protecție întărită.* Toate prevederile elementare de protecție trebuie concepute pentru a fi eficiente pe toată durata de viață a instalației, a sistemului sau a echipamentului, când acestea sunt utilizate conform destinației și sunt întreținute corespunzător.

■ *Măsurile de protecție*, prin care se asigură protecția de bază și protecția în caz de defect. Sunt prezentate mai multe tipuri de măsuri de protecție, precum: *protecția prin întreruperea automată a alimentării, protecția prin izolație dublă sau întărită, protecția prin legătură echipotentială, protecția prin separare electrică, protecția prin mediu înconjurător neconductor (joasă tensiune), protecția prin TFJS (tensiune foarte joasă de securitate), protecția prin TFJP (tensiune foarte joasă de protecție), protecția prin limitarea curentului de atingere în regim stabilizat și a sarcinii, și protecția prin alte măsuri.*

■ *Coordonarea echipamentelor electrice și a măsurilor de protecție cu instalația electrică*, în cazul echipamentelor de clasă 0, I, II și III. Sunt indicați *curenții de atingere, curenții în conductorul de protecție, curenții de fugă, distanțele limită și de securitate și înștiințările de avertizare pentru instalațiile de înaltă tensiune.* De asemenea, sunt prezentate *condițiile speciale de funcționare.*

Aceste standarde pot fi procurate de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări - Abonamente, str. Mendeleev, nr 21-25, sector 1, București, telefon: 316 77 25, fax: 317 25 14, 312 94 88.

Ultimele tendințe în construcții. Locuințele din „generația E”

Jean-Claude Tourneur

Alături de instrumentele elaborate în cadrul Înaltei Calități a Mediului (HQE) și de cele de dezvoltare durabilă în domeniul construcțiilor, CSTB, Logirep și BASF propun locuința din „generația E”.

Conceptul de „generație E” a fost emis de firma BASF și înseamnă „mediu, economie, energie și echilibru”. Este vorba de un demers utilizat pentru renovarea și modernizarea locuințelor cu caracter social, în cadrul unei dezvoltări durabile bazate pe inovație. BASF s-a asociat cu Centrul Științific și Tehnic pentru Construcții (CSTB) și cu Logirep, una din cele mai importante întreprinderi pentru construcția de locuințe cu caracter social, care posedă un patrimoniu de 48 000 de locuințe în Ile-de-France, Haute Normandie și Pays de Loire.

Cei trei parteneri au hotărât să implementeze conceptul de „locuință E” la Fontenay-sous-Bois (Val-de-Marne). Obiectivul constă în inovarea locuințelor, pe baza inovațiilor BASF, pentru clienții săi. Acestea vor fi eficiente din punct de vedere al consumului de energie și al emiterii de gaze cu efect de seră. În ceea ce privește energia primară, încălzirea și ventilația, consumul trebuie să se situeze sub 50 kWh/m² de suprafață locuibilă pe an, față de 400 kWh, reprezentând consumul actual, deci înainte de renovare. CSTB a considerat că acest obiectiv este compatibil cu respectarea arhitecturii locuințelor și cu relevanța sociologică și economică a locuințelor propuse. Proiectul urma, de altfel, să fie prima operație de renovare pentru care trebuia obținută certificarea referitoare la habitat și mediu, eliberată de Cerqual, filială a Qualitel.

Precedentul de la Ludwigshafen

În colaborare cu fabricanții și cu întreprinderile de construcții, BASF a elaborat și la Ludwigshafen (Germania) un concept inovator de locuință, denumit

literalmente „locuința 3 litri”. Această realizare se bazează pe numeroase inovații în domeniul chimiei în construcții; ea integrează reducerea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră și își propune să atingă „pertinența ecologică” și echilibrul sociologic. Acest imobil german nu consumă, pentru încălzire, decât 3 l de combustibil/m² pe an, comparativ cu 20 l, necesari anterior.

În salonul de prezentare din centrul orașului Fontenay-sous-Bois, locuința din „generația E” răspunde provocării de melanj social. Ea trebuie să cuprindă 48 de locuințe cu finanțare „PLAI”, destinate unor familii alcătuite din trei persoane, ale căror venituri sunt foarte modeste (veniturile lor anuale sunt de cel mult 17 504 euro pe an), iar chiria va fi de 300 euro pe lună. Această renovare a fost inclusă, de altfel, într-un proiect municipal de amenajare a peisajului, care cuprinde crearea unui parc, care face legătura între centrul orașului și zona de locuințe. Arhitectura clădirii, tipică pentru o locuință burgheză de la începutul secolului XX, și-a păstrat dimensiunea decorativă: muluri, cornișe, marchize. Aspectul final al clădirii trebuie să fie identic cu cel propus inițial.

O activitate realizată în echipă

În afară de conceptul de locuință din „generația E”, BASF și partenerii săi (STO, BPB Planco, Knauf, firma Lafarge, producătoare de vopsele, aceeași firmă producătoare de ipsos, Isobox, Roth France, Forbo) furnizează produsele chimice, materialele plastice și competența lor: izolarea termică exterioară cu Neopor®, Styrodur®, vopsele fără solvenți,

Micronal® etc. Bosh și Siemens își aduc contribuția în domeniul electromenajer.

Logirep echiipează locuința de la Fontenax-sous-Bois cu sistemul de servicii multiple Mustes Concept®, care permite supravegherea, reglarea consumului energetic al clădirii și asigurarea de servicii locatarilor. Astfel, aceștia pot beneficia de consultanță cu privire la comportamentul lor ecologic cotidian, care se referă la protecția mediului și la utilizarea corectă a echipamentelor puse la dispoziție.

În sfârșit, „CSTB participă la operație în calitate de organism de evaluare independent”, afirmă președintele său, Alain Maugard. Inginerii au realizat o apreciere tehnică cu caracter experimental (Atex) a sistemului de izolare termică exterioară (cu ajutorul tencuiei aplicate pe plăcile de polistiren expandat pe bază de Neopor®). Timp de doi ani, CSTB va evalua consumul de energie necesar pentru încălzire, apă caldă și energie electrică. La rândul lor, sociologii de la CSTB vor verifica dacă nivelul de confort al locuinței va îndeplini așteptările beneficiarilor.

Modelizarea unor provocări multiple

În domeniul habitatului și al locuințelor, implementarea strategiilor de dezvoltare durabilă se realizează concret prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea condițiilor de viață. În Franța, la ora actuală, consumul de energie al clădirilor reprezintă 40% din consumul energetic total, generând 25% din emisiile de gaze cu efect de seră. În conformitate cu statisticile furnizate de Misiunea interministerială contra efectului de seră (MIES), emisiile provenite de la clădiri au crescut cu 14% în perioada 1990-2003. Prin implementarea prevederilor Protocolului de la Kyoto, intrat în vigoare în urmă cu un an, Franța s-a angajat să își stabilizeze emisiile în perioada 2008-2012 la nivelul din 1990 al acestora. Obiectivul constă în reducerea de 4 ori a emisiilor generate de locuințe, până în 2050.

Pe de altă parte, în plan social, potrivit legii Borloo, referitoare la modernizarea urbană, guvernul a prevăzut renovarea a 200 000 de locuințe în următorii 5 ani. Legea vizează îmbunătățirea rapidă a condițiilor de viață ale locatarilor din cartierele considerate prioritare.

Demersul HQE: acoperișurile „verzi” sunt la modă

După ce i-a cucerit pe germani și pe elvețieni, tehnica acoperișurilor de tip grădină își face apariția în Franța, în cadrul demersului care vizează înalta

Calitate a Mediului. Imperfrance a pus la punct Derbigum® și Derbisedum® pentru etanșizarea și acoperirea cu vegetație a acoperișurilor de tip terasă, a celor de tip rampă sau a acoperișurilor înclinate, inaccesibile. Acest procedeu utilizează o membrană pentru etanșizare Derbigum® SP-AR. Derbigum®, care a contribuit la renumele Imberbel, utilizează două armături distincte (pânză de sticlă și nețesut din poliester), asigurând o etanșitate perfectă, rezistența la rupere și o stabilitate dimensională deosebită. Sistemul Derbisedum®, care se suprapune peste Derbigum®, este alcătuit dintr-un strat de drenare, un strat filtrant (din geotextile) și din dale-jardinieră Derbisedum®, cultivate în prealabil. Dacă este necesar, stratul de drenare este alcătuit din pietriș sau din pouzzolană (agregate minerale poroase) sau din plăci de polistiren expandat.

Stratul filtrant este format dintr-un nețesut care nu putrezește (poliester sau polipropilenă), iar dala-jardinieră cultivată în prealabil, în sistem Derbisedum®, este umplută cu un substrat care are funcția de nutriție a plantelor.

Din punct de vedere estetic, contribuția Derbisedum® al Imperfrance este foarte interesantă. Soluția generează oxigen în mediul urban: acoperișul de tip grădină permite obținerea unui aspect ecologic deosebit, o dată cu darea în folosință a locuinței. Întreținerea sa este simplă, grație capacității de autoadministrare a Derbisedum®, care reduce la minimum dezvoltarea gramineelor.

Tehnica se poate aplica atât clădirilor noi, cât și celor renovate, asigurând un coeficient de acoperire de 90%. Ea se adaptează condițiilor climatice ale mediului respectiv. Acoperișurile de tip grădină au o sarcină ponderală redusă, fiind compatibilă cu suprafețe diferite: oțel, beton, lemn masiv și plăci.

O soluție compatibilă cu HQE

Derbisedum® este realizat din materiale reciclabile, în concordanță cu cerința ca materiile prime să fie nevătămate și reînnoibile. Durata de viață, demonstrată pe sit, este de cel puțin 30 de ani. Membrana de etanșitate, de bază, a conceptului Derbigum®, certificată în conformitate cu standardul ISO 14001, este și ea reciclabilă, la sfârșitul ciclului de viață. Plăcile din materiale plastice Derbisedum® sunt dotate cu un suport din material plastic, reciclabil. Ecosistemul propus este stabil, autonom și se regenerează singur, nefiind necesară o udare regulată.

Traducere: Maria Bratu, din: *Enjeux*, nr. 262, martie 2006

Caracteristicile de mediu și cele sanitare ale produselor de construcție vor fi clar afișate

Pascale MAES

Fișele declarațiilor de mediu și ale celor sanitare (FDES) ale produselor de construcție au fost elaborate pentru a permite fabricanților din acest domeniu să furnizeze în mod obiectiv informații cu privire la aspectele de mediu și la cele sanitare ale produselor lor și să asigure promovarea acestora. Ele vor sprijini antreprenorii, șefii de șantier și întreprinderile să opteze pentru produsele care protejează efectiv mediul.

Asociația pentru Industriile Produselor de Construcție (AIMCC) a declarat în repetate rânduri că listele „produselor verzi” sau „negre” sunt lipsite de

sens. Nu există produse bune sau rele. Totuși, acestea contribuie la impacturile de mediu și la cele sanitare ale lucrărilor, de unde importanța fișelor declarațiilor de mediu și a celor sanitare (FDMS). Acestea servesc drept referință pentru toți profesioniștii care trebuie să opteze pentru produse de construcție, cu ocazia procedurilor de evaluare, certificare și a cererilor de ofertă, în mod deosebit pentru proiectele care integrează un demers de înaltă calitate a Mediului - HQE®. Pe de altă parte, Noul cod al piețelor publice, din 2004, facilitează introducerea criteriilor de mediu în cererile de ofertă. Prin urmare, producătorii trebuie să furnizeze informații validate.

Conținutul acestor FDMS este stabilit în standardul NF P 01-010, *Calitatea de mediu și cea sanitară a produselor de construcție*, standard omologat în 2004. Acest document definește metodologia, stabilește lista datelor care trebuie obținute, indică modalitățile de informare și furnizează un format de prezentare a fișei. În actuala etapă a cunoștințelor, aceste fișe nu insistă asupra caracteristicilor sanitare și de confort; ele se referă mai mult la caracteristicile de mediu, unde marja de incertitudine este mai redusă. Totuși, dimensiunea sanitară a conceptului va trebui să evolueze, mai ales datorită Planului Național pentru Sănătate și Mediu (PNMS) 2004-2008, care încearcă să stabilească legăturile existente între sursele de poluare și efectele sanitare.

Fișe stabilite prin intermediul unui standard

Standardul NF P 01-010 servește drept cadru pentru FDMS ale produselor de construcție, fișe care pot fi realizate colectiv, pe profesie, pentru a împărți costurile, sau individual, pe fabricant. Pentru caracteristicile de mediu, ele se bazează pe analiza ciclului de viață al produsului sau al categoriei de produse avute în vedere, iar rezultatele sunt prezentate pentru fiecare fază de viață. Standardul stabilește regulile scenariile comune de referință (transport, mijloace de producție), precum și datele de referință care se aplică fiecărui produs și care sunt necesare pentru realizarea ACV. Analiza ciclului de viață evaluează impacturile de mediu ale produsului de-a lungul ciclului său de viață, adică „de la leagăn, la mormânt”, prin evaluarea datelor de intrare (materii prime, energie) și a celor de ieșire (deșeuri). Standardul NF P 01-010 se bazează pe seria de standarde ISO 14040, referitoare la ACV și ISO 14025, privind declarațiile de mediu de tip III.

Sophie Cuenot, șef al Serviciului Dezvoltare durabilă, la Centrul Științific și Tehnic pentru Construcții (CSTB), declară: „Se înregistrează o cerere tot mai mare de FDMS din partea antreprenorilor și a șefilor de șantier, fișele devenind deosebit de importante pentru îndeplinirea obiectivului nr.2 al demersului HQE®. Fișele colective au încă un caracter majoritar, dar și cele individuale se dezvoltă. În afară de fișe, efectuăm și analize critice, la cerea fabricanților, fapt care permite o validare de terță parte a fișelor lor”. Pentru a oferi o garanție sporită cu privire la pertinenta conținutului FDMS, AFNOR trebuie să lanseze foarte curând un program de verificare. Această etapă superioară de verificare a fișelor este importantă din punct de vedere al impacturilor de mediu și al celor sanitare. Toate datele comunicate trebuie să fie plauzibile, mai ales în cazul produsului utilizat.

Obiectiv: integrare și armonizare

În paralel, Comitetul de Mediu și Sănătate pentru Avize Tehnice (CMSAT) își propune să includă în procedura de acordare a avizelor tehnice caracteristicile de mediu și pe cele sanitare ale produselor analizate. Fabricanții care doresc să obțină un aviz tehnic mai larg, trebuie să facă, în amonte, o declarație de mediu pentru produsul respectiv, în conformitate cu standardul NF P 01-010 și să anexeze fișa datelor de securitate, precum și rezultatele încercărilor referitoare la controlul calității aerului (compuși organici volatili, emisii radioactive).

Demersul european se desfășoară în cadrul comitetului tehnic CEN/TC 350, pentru a armoniza și evalua performanța de mediu integrată a clădirilor din

diferite state, în scopul facilitării schimburilor de informații și de bunuri. La nivel internațional, lucrările sunt în curs de desfășurare la ISO/TC 59/SC 17/WG 3. Se pune problema stabilirii unei metodologii universale de declarație de mediu și sanitară, care se va aplica în domeniul construcțiilor (viitorul standard ISO 21930).

Către o etichetare în domeniul mediului și al sănătății

Pe măsură ce sunt validate, FDMS pot fi integrate în baza de date publice și de referință INIES – Informații cu privire la impactul de mediu și cel sanitar. Ele pot fi consultate gratuit pe Internet, pe site-ul: www.inies.fr, atât de profesioniști, cât și de persoanele particulare.

Înmulțirea FDMS va facilita implementarea etichetării de mediu a 50% din produsele de construcție până în 2009, obiectiv stabilit de PNSE. Această etichetare își propune să ofere o vedere de ansamblu a datelor sanitare, îmbunătățind astfel cunoașterea riscurilor. De asemenea, ea va trebui să permită și trasabilitatea produselor. Trasabilitatea și rigoarea, conferite de standardizare, sprijină respectarea Articolului 1 al Cartei Franceze a Mediului, care susține: „Fiecare persoană are dreptul de a trăi într-un mediu echilibrat și sănătos”. Valery Laurent, de la Serviciul Dezvoltare/Construcții, al AFNOR, declară: „Provocarea nu constă numai în comunicarea caracteristicilor de mediu și a celor sanitare ale produselor de construcție profesioniștilor, ci și consumatorilor. Astfel, o persoană particulară, care va dori să cumpere un produs dintr-un mare magazin de produse de construcție, va fi informat cu privire la impacturile acestuia asupra sănătății, locuinței sale și asupra mediului, fapt care îi va permite o opțiune în cunoștință de cauză.

FDES pot fi consultate online

Disponibilă din 2004, baza de date a INIES se îmbogățește permanent: 50 de fișe de declarații de mediu și sanitare se află online. Jumătate din ele sunt rodul activității colective desfășurate de fabricanți și de sindicate, iar cealaltă jumătate sunt elaborate exclusiv de producători. Se cere acestora din urmă să furnizeze și un rezumat al acestor fișe, cu scopul de a face mai accesibil conținutul lor, însă, pentru profesioniștii care necesită mai multe amănunte, textul acestor FDES poate fi descărcat integral. Această bază de date este susținută financiar de autoritățile statului până la finele lui 2006.

CSTB studiază în mod specific impacturile produselor din lucrări. Batimat a prezentat în

premieră, în 2005, o demonstrație pe standul său. INIES, va trebui să furnizeze de-a lungul timpului, un sprijin real în alegerea produselor, pe baza unor indicatori de mediu, în număr de 10, dar și a unor date cu privire la calitatea aerului de interior, a apei, a confortului etc.

Opinia specialistului

Patrick Ponthier
Director general al AIMCC

„Demersul Înalta Calitate a Mediului trebuie să treacă de la un succes mediatic, la unul metodologic”

Ce reprezintă FDES?

Aceste fișe sunt un răspuns al producătorilor la piața actuală, un instrument care permite comunicarea de informații concrete cu privire la aspectul de mediu și cel sanitar al produselor de construcție, care pot fi utilizate astfel în cunoștință de cauză. Este important ca aceste date să fie culese și să li se dea o formă bazată pe o metodologie standardizată. În acest mod, ele vor fi credibile.

Cum pot fi dezvoltate în continuare aceste fișe?

Evaluarea riscurilor de mediu și a celor sanitare nu are sens la nivelul unui singur produs, ci a unei lucrări întregi. Este necesar, deci, ca produsul să fie

considerat din punct de vedere al implementării sale în lucrare. Un produs inclus într-o lucrare proiectată defectuos nu va avea același impact ca atunci când va fi încorporat într-o lucrare bine proiectată. La ora actuală, este în curs de elaborare standardul NF P 010-20, *Calitatea de mediu a produselor de construcție și a clădirilor*. Pe de altă parte, pe măsura dezvoltării cunoștințelor în domeniu, informațiile cu caracter sanitar trebuie să fie mai precise și mai pertinente. Totuși, trebuie definit un cadru consensual care să țină seama de cerințele statului și de condițiile tehnico-economice acceptate de producători.

Aceste evoluții pot influența certificarea de Înaltă Calitate a Mediului?

Demersul de Înaltă Calitate a Mediului trebuie să treacă de la un succes mediatic, la unul metodologic, fapt care necesită dotarea sa cu instrumente coerente de evaluare. El trebuie să treacă de la referențiale private la referențiale standardizate, pentru a se consolida și pentru a se bucura de o recunoaștere europeană și internațională.

Traducere: **Maria Bratu**, din: *Enjeux*, nr. 262, martie 2006

Clasamentul celor mai bine vândute standarde ISO în anul 2005 (primele 10 locuri)

Mihaela ANGHELESCU, expert principal standardizare

În luna mai 2006, în cadrul reuniunii Forumului european pentru distribuirea standardelor (EFSD), care a avut loc la Praga, Secretariatul ISO a prezentat *Raportul de marketing pe anul 2005*, an în care s-a înregistrat un record la capitolul de vânzări standarde. Documentul a cuprins și clasamentul celor mai bine vândute 10 standarde ISO în anul 2005, pe care le prezentăm în continuare:

Locul 1

Ediția a doua a standardului internațional ISO 14001:2004, *Environmental management systems - Specification with guidance for use*

Acest standard internațional specifică cerințele referitoare la un sistem de management de mediu care permite unei organizații să-și formuleze și să-și implementeze politica și obiectivele, ținând seama de cerințele legale și de alte cerințe la care organizația subscrie, precum și de informațiile referitoare la impacturile semnificative asupra mediului.

Pe plan european există standardul EN ISO 14001:2004, care a preluat ediția a doua a standardului internațional ISO 14001:2004.

Standardul european EN ISO 14001:2004 a fost adoptat ca standard român, prin metoda traducerii: SR EN ISO 14001:2005, *Sisteme de management de mediu. Cerințe cu ghid de utilizare*. Acest standard român s-a clasat pe primul loc în topul vânzărilor de standarde române în anul 2005.

Locul 2

Ediția a treia a standardului internațional ISO 9001:2000, *Quality management systems - Requirements*

Acest standard internațional stabilește cerințele pentru un sistem de management al calității, atunci când o organizație are nevoie să-și demonstreze capabilitatea de a furniza produse care să satisfacă cerințele clientului și pe cele ale reglementărilor aplicabile sau când urmărește să sporească satisfacția clientului, prin aplicarea eficace a sistemului.

Această ediție a standardului internațional ISO 9001:2000 a fost adoptată ca standard european: EN ISO 9001:2000.

În România acest standard european a fost adoptat ca standard român prin metoda traducerii: SR EN ISO 9001:2001, *Sisteme de management al calității. Cerințe*

Locul 3

Ediția a doua a standardului internațional ISO/CEI 17799:2005, *Information technology equipment - Safety - Part 1: General requirements*

Documentul furnizează recomandări pentru managementul securității informației celor care răspund de inițierea, implementarea sau menținerea securității în organizația lor, în vederea asigurării unui cadru comun pentru dezvoltarea standardelor organizaționale de securitate și a unei practici eficiente de management al securității informației. Recomandările din acest standard trebuie alese și folosite în conformitate cu legile și regulamentele aplicabile.

La nivel european nu există un standard european corespondent.

În prezent, în România, este în vigoare SR ISO/CEI 17799:2004, *Tehnologia informației. Cod de practică pentru managementul securității informației*, care a adoptat prin metoda traducerii prima ediție a standardului internațional ISO/CEI 17799:2000. Actuala ediție în vigoare a acestui standard internațional urmează să fie adoptată ca ediție a doua a standardului român.

Locul 4

Ediția a doua a standardului internațional ISO/CEI 17025:2005, *General requirements for the competence of testing and calibration laboratories*

Acest standard internațional specifică cerințe generale pentru competența de a efectua încercări și/sau etalonări, inclusiv eșantionare. Documentul se referă la încercări și etalonări efectuate prin utilizarea de metode standardizate, metode nestandardizate, precum și metode dezvoltate în laborator. Acest standard internațional se aplică tuturor organizațiilor care efectuează încercări și/sau etalonări. Acestea includ: laboratoare de primă parte, de secundă parte și de terță parte, precum și cele în care încercările și/sau etalonările fac parte din inspecția și certificarea produsului. Standardul internațional este destinat a fi utilizat de către laboratoare în dezvoltarea sistemelor lor de management al calității, administrativ și al funcționării tehnice. Clienții laboratoarelor, autoritățile de reglementare și organismele de acreditare pot să îl utilizeze, la rândul lor, pentru confirmarea sau recunoașterea competenței laboratoarelor.

La nivel european, este în vigoare standardul european EN ISO/CEI 17025:2005, care a adoptat această ediție a standardului internațional.

ASRO a adoptat acest standard european ca standard român prin metoda traducerii, EN ISO/CEI 17025:2005, *Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări*. Acest standard român s-a clasat pe locul 6 în topul vânzărilor de standarde române în anul 2005.

Locul 5

Ediția întâia a standardului internațional ISO 22000:2005, *Food safety management systems - Requirements for any organization in the food chain*

Acest standard internațional specifică cerințele pentru un sistem de management al siguranței alimentelor, atunci când o organizație din lanțul alimentar are nevoie să-și demonstreze capacitatea de a controla pericolele pentru siguranța alimentului, cu scopul de a se asigura că alimentul este sigur în momentul consumului uman. Standardul se aplică tuturor organizațiilor, indiferent de mărime, care sunt implicate în orice aspecte ale lanțului alimentar și doresc să implementeze sisteme care conduc la obținerea constantă de produse sigure. Mijloacele de realizare pentru satisfacerea oricăror cerințe din acest standard internațional pot fi obținute prin utilizarea resurselor interne și/sau externe.

La nivel european, standardul internațional ISO 22000:2005 a fost adoptat ca standard european: EN ISO 22000:2005.

Standardizarea internațională

Acesta a fost adoptat ca standard român SR EN ISO 22000:2005, *Sisteme de management al siguranței alimentelor. Cerințe pentru orice organizație din lanțul alimentar.*

Locul 6

Ediția întâi a standardului internațional ISO/CEI 27001:2005, *Information technology - Security techniques - Information security management systems - Requirements*

La nivel european nu există un standard corespondent.

În România, este în curs de elaborare standardul român care adoptă standardul internațional ISO/CEI 27001:2005. Standardul român va fi adoptat prin metoda traducerii și se estimează că va fi aprobat în luna septembrie 2006.

Locul 7

Ediția întâia a standardului internațional ISO 13485:2003, *Quality systems - Medical devices - Particular requirements for the application of ISO 9001*

Acest document internațional specifică cerințele pentru un sistem de management al calității pentru o organizație care are nevoie să demonstreze capacitatea sa de a furniza dispozitive medicale, precum și serviciile aferente care satisfac în mod constant cerințele clientului și pe cele de reglementare care se aplică dispozitivelor medicale și serviciilor aferente. Obiectivul principal al prezentului standard internațional este de a facilita utilizarea cerințelor de reglementare armonizate pentru dispozitivele medicale în cadrul sistemului de management al calității.

Standardul internațional a fost adoptat ca standard european: EN ISO 13485:2003.

La noi în țară este în vigoare standardul român SR EN ISO 13485:2004, *Dispozitive medicale. Sisteme de management al calității. Cerințe pentru scopuri de reglementare*, care a preluat standardul european EN ISO 13485:2003, prin metoda filei de confirmare.

Locul 8

Ediția întâia a standardului internațional ISO 8501-1:1988, *Preparation of steel substrates before application of paints and related products - Visual assessment of surface cleanliness - Part 1: Rust grades and preparation grades of uncoated steel substrates and of steel substrates after overall removal of previous coatings*

Acest standard stabilește o serie de grade de ruginită și grade de pregătire a suprafețelor de oțel. Diversele grade sunt definite prin caracteristici și prin fotografiile care sunt exemple reprezentative pentru fiecare grad descris. Standardul se poate aplica suprafețelor de oțel prelucrate la cald, pregătite pentru acoperire, prin diferite metode.

La nivel european există standardul european EN ISO 8501-1:2001, care a adoptat ediția întâia a standardului internațional ISO 8501-1:1988.

În România, standardul european EN ISO 8501-1:2001 a fost adoptat ca standard român, prin metoda filei de confirmare: SR ISO 8501-1:2002, *Pregătirea suporturilor de oțel înaintea aplicării vopselelor și produselor similare. Evaluarea vizuală a curățeniei suprafeței. Partea 1: Grade de ruginită și grade de pregătire a suporturilor de oțel neacoperite și a suporturilor de oțel după îndepărtarea acoperirilor anterioare*

Locul 9

Ediția a doua a standardului internațional ISO 14004:2004, *Environmental management systems - General guidelines on principles, systems and support techniques*

Acest standard internațional reprezintă un ghid referitor la stabilirea, implementarea, menținerea și îmbunătățirea unui sistem de management de mediu și coordonarea acestuia cu alte sisteme de management.

La nivel european nu există standard european corespondent.

În țara noastră, în prezent, este în vigoare SR ISO 14004:2005, *Sisteme de management de mediu. Linii directoare referitoare la principii, sisteme și tehnici de aplicare*, care a adoptat prin metoda traducerii ediția a doua a standardului internațional ISO 14004:2004.

Locul 10

Ediția întâia a standardului internațional ISO 19011:2002, *Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing*

Standardul furnizează îndrumări referitoare la principiile de auditare, conducerea programelor de audit, desfășurarea auditurilor sistemului de management al calității și auditurilor sistemului de management de mediu, precum și la competența auditorilor sistemului de management al calității și de mediu. Acest standard este aplicabil tuturor organizațiilor care au nevoie să desfășoare audituri interne sau externe ale sistemului de management al calității și/sau de mediu sau să conducă un program de audit.

Standardul internațional a fost adoptat la nivel european ca EN ISO 19011:2002.

În țara noastră, este în vigoare standardul român SR EN ISO 19011:2003, *Ghid pentru auditarea sistemelor de management al calității și/sau de mediu*, care a preluat prin metoda traducerii standardul european EN ISO 19011:2002. Acest standard român s-a clasat pe locul 2 în topul vânzărilor de standarde române în anul 2005.

Aceste standarde pot fi procurate de la Asociația de standardizare din România, Serviciul Vânzări - Abonamente, str. Mendeleev, nr 21-25, sector 1, București, telefon: 316 77 25, fax: 317 25 14, 312 94 88.

Noul standard ISO 22005 va sistematiza trasabilitatea alimentelor și a furajelor

Paola VISINTIN, secretar al ISO/TC 34, Produse alimentare, WG 9, Sistem de trasabilitate în cadrul lanțului agroalimentar. Principii generale de proiectare și realizare

Securitatea furajelor și a alimentelor în orice punct al lanțului, de la producător până la consumator, constituie o preocupare la nivel mondial. Izbucnirea unor boli contagioase în rândul vitelor, precum encefalopatia spongioformă, sau a altora, cauzate de microorganisme precum Salmonella, au evidențiat mai mult ca oricând riscurile contaminării alimentelor. Apariția organismelor modificate genetic (GMOs) este o altă problemă. La ora actuală, păsările sunt amenințate de gripa aviară

Este clar că un sistem eficace de trasabilitate a furajelor și a alimentelor a devenit crucial pentru industrie și consumator. În ceea ce privește carnea, de exemplu, este foarte important să se stabilească trasabilitatea fie și a unei singure bucăți, de la măcelarul de la care a fost cumpărată, până la animalul de la care provine.

Un sistem de trasabilitate trebuie să permită documentarea produsului și localizarea acestuia în cadrul lanțului furajer și alimentar. De asemenea, el trebuie să contribuie la depistarea cauzelor neconformităților și la anularea produsului sau retragerea lui.

Un nou standard de trasabilitate

Apariția unui nou standard de trasabilitate este cum nu se poate mai oportună, iar vestea cea mare este că proiectul de standard internațional (ISO/DIS) 22005, *Trasabilitatea în cadrul lanțului furajer și alimentar. Principii generale și cerințe de bază pentru proiectarea și implementarea sistemului*, cel de-al treilea standard din seria ISO 22000:2005, este pe cale de a fi publicat.

ISO/DIS 22005 este destinat organizațiilor care funcționează sau cooperează în orice punct al lanțului furajer și alimentar. El nu conține nici o referire la certificare sau la utilizarea acestui

standard în combinație cu altele. Posibilitatea certificării este lăsată la latitudinea utilizatorului, deși standardul cere organizației să desfășoare acțiuni de monitorizare, audit intern și analiză, în scopul evaluării eficacității sistemului.

Obiective

La definirea obiectivelor de trasabilitate, grupul de lucru WG 9 al Comitetului Tehnic al ISO (ISO/TC 34), *Produse alimentare*, care răspunde de elaborarea ISO/DIS 22005, a folosit ca model standardul italian UNI 10939*, lăsând alegerea obiectivelor la latitudinea organizațiilor care îl implementează. Astfel, siguranța și conformitatea cu reglementările legale generale din domeniul alimentar trebuie considerate singurele aplicații posibile ale unui sistem de trasabilitate.

Totuși, ISO/DIS 22005 își propune următoarele obiective:

- să sprijine obiectivele de siguranță sau de calitate ale alimentelor;
- să documenteze istoria originii produsului;
- să faciliteze anularea și/sau retragerea produselor;
- să identifice părțile responsabile din cadrul lanțului furajer și alimentar;

- să faciliteze verificarea informațiilor specifice cu privire la produs;

- să comunice informații părților interesate relevante și consumatorilor.

Aceasta este esența standardului și s-a prevăzut ca, în proiectarea unui sistem de trasabilitate, fiecare element să fie considerat și justificat în funcție de caz, ținând seama de obiectivele care trebuie îndeplinite și de beneficiile care pot fi obținute de pe urma unui asemenea sistem.

Calea spre publicare

WG 9 a aprobat conținutul tehnic al proiectului în iulie 2005. Ulterior, acesta a fost supus anchetei publice, în paralel, la ISO și CEN, pentru a fi elaborat ca EN ISO 22005, al cărui termen final a fost aprilie 2006.

Înaintarea lucrărilor proiectului sunt urmărite cu atenție de numeroase părți interesate și de colaboratori. Organizațiile care colaborează cu WG 9 pe tema acestui standard sunt: Confederația Industriei Alimentelor și a Băuturilor din Uniunea Europeană (CIAA), Asociația Internațională pentru Numărul Articolului (EAN), Forumul pentru Afaceri care Facilitează Inițiativa Globală de Siguranță a Alimentelor (CIES) și Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO).

„Un sistem eficace de trasabilitate a furajelor și a alimentelor a devenit crucial pentru industrie și pentru consumator”

La elaborarea ISO/DIS 22005, experți din Canada, Danemarca, Franța, Germania, India, Italia, Japonia, Polonia și SUA și-au împărtășit punctele de vedere cu privire la trasabilitate, asigurându-se că standardul va reflecta opiniile tuturor statelor participante și va reprezenta o abordare agreată a unui sistem de trasabilitate.

Lucrările ISO/DIS 22005 au fost inițiate în iunie 2005, o dată cu punerea în circulație a unei noi propuneri de temă de lucru privind principiile de proiectare și realizare a sistemelor de trasabilitate din cadrul lanțului agroalimentar în rândul membrilor ISO/TC 34. S-a prezentat versiunea engleză a standardului italian relevant (UNI 10939), publicată cu două luni înainte.

Într-adevăr, Ente Nazionale Italiano di Unificazione (UNI), cel mai mare grup internațional de uniuni comerciale individuale, consideră trasabilitatea o problemă crucială pentru domeniul alimentar și un instrument fundamental de realizare a unui sistem de management alimentar. S-a estimat că fiecare organizație care intervine în lanțul agroalimentar trebuie să fie interesată de un sistem de trasabilitate proiectat a respecta standardele de igienă și pe cele sanitare, și să stabilească principii de marketing clare și sigure.

Această intenție se alinia cu noile reglementări ale Comisiei Europene referitoare la Siguranța

Alimentelor, care au figurat în Cartea Albă, din ianuarie 2000, cu înființarea Autorității Europene pentru Siguranța Alimentelor (EFSA) și cu publicarea primei Reglementări (EC) nr. 178/2002 cu privire la Legea generală a alimentelor. Aceasta consideră trasabilitatea un element important de identificare a fiecărui furnizor de furaje și alimente. Documentul cere, de asemenea, operatorilor să stabilească sisteme și proceduri care să permită identificarea tuturor destinațiilor produselor și să furnizeze etichete care să faciliteze trasabilitatea.

În 2002, CEN și-a promovat Strategia cu privire la Standardele din Domeniul Alimentelor, în sprijinul reglementărilor Uniunii Europene, în cooperare cu instituțiile care se ocupă de siguranța alimentelor și a celor implicate în comerțul cu alimente, pentru a asigura compatibilitatea cu piața mondială. Această strategie a devenit o componentă a rețelei care include Codex Alimentarius, ISO/TC 34, organisme naționale de standardizare și EFSA.

Un instrument important

WG 9 consideră acest nou standard internațional un instrument deosebit de util, care va ajuta părțile interesate din domeniul furajelor și al alimentelor să întrețină un dialog transparent și rodnic și să realizeze conformitatea cu un sistem de trasabilitate recunoscut la nivel mondial – unul din aspectele fundamentale ale managementului siguranței alimentelor.

„Standardul este un instrument important, care va sprijini părțile interesate din domeniul furajelor și al alimentelor să întrețină un dialog transparent și rodnic”

Ne așteptăm ca ISO/DIS 22005 să fie larg aplicat de-a lungul lanțului furajer și alimentar întrucât caracterul său generic îi permite să fie aplicat de diverse state din lume. De asemenea, documentul este suficient de detaliat pentru a convinge părțile interesate de valoarea obiectivelor de armonizare, administrând fluxul de informații și evitând neînțelegerile care ar putea conduce la irosirea de timp, bani și resurse umane.

WG 9 încurajează experții din alte state să își exprime opiniile în cadrul abordării general agreeate, în vederea extinderii consensului cu privire la text și a facilitării comerțului prin intermediul utilizării ample a standardului.

*UNI 10939 a fost publicat în 2001 de către Ente Nazionale Italiano di Unificazione, membrul național al Italiei la ISO.

Traducere: **Maria Bratu**, din: *ISO FOCUS*, vol.3, nr.4, luna aprilie 2006, revista Organizației Internaționale de Standardizare, fiind reprodus cu permisiunea Secretariatului Central al ISO (www.iso.org). Editor: gasiowski@iso.org. Un abonament anual costă 158 de franci elvețieni. Abonamente: sales@iso.org.

Ancheta ISO evidențiază rolul jucat de standardele referitoare la sistemele de management în procesul de globalizare

Organizația Internațională de Standardizare (ISO) a publicat de curând *Ancheta ISO cu privire la certificarea în 2005*, care pune în lumină rolul jucat de standardele referitoare la sistemele de management al calității și de mediu în procesul de globalizare. Prezentăm în continuare principalele rezultate ale acestuia.

Comerțul mondial

ISO 9001:2000 a devenit standardul mondial acceptat care asigură calitatea bunurilor și serviciilor în relațiile dintre clienți și furnizori. La sfârșitul lui decembrie 2005, 776 608 de certificate de conformitate cu ISO 9001:2000 au fost eliberate în 161 de state, ceea ce reprezintă o creștere cu 18% față de numărul de 660 132 de certificate, acordate în 2004 în 154 de state.

Întreprinderile preocupate de un management durabil

La rândul său, standardul ISO 14001 își confirmă relevanța la nivel global pentru organismele și întreprinderile care vor să funcționeze în condiții de asigurare a durabilității mediului. La sfârșitul lui decembrie 2005, un număr de 111 162 de certificate de conformitate cu ISO 14001 (versiunile 1996 și 2004) au fost acordate organizațiilor solicitante din 138 de țări, fapt care marchează o creștere cu 24% în raport cu 2004, an în care numărul total al certificatelor s-a ridicat la 89 937 de bucăți în 127 de state.

Unificarea bazelor și a lanțurilor logistice

Dezvoltarea certificării ISO/TS 16949:2002 în domeniul construcției de automobile ilustrează faptul că ISO 9001:2000 reprezintă baza care permite unificarea cerințelor calității în sectoare specifice și servește la calificarea furnizorilor care intervin în lanțurile logistice mondiale. La sfârșitul lui decembrie

2005, 17 047 de certificate de conformitate cu ISO/TS 16949 au fost eliberate organizațiilor din 80 de state, ceea ce reprezintă o creștere cu 70% în raport cu 2004, an în care numărul total al certificatelor s-a ridicat la 10 019 în 62 de state.

Sprijin tehnic pentru reglementare

Utilizarea ISO 9001:2000 ca sprijin tehnic în domeniile reglementate este ilustrat în industria dispozitivelor medicale de creșterea certificării în conformitate cu ISO 13885:2003, al cărui nucleu îl reprezintă însuși standardul ISO 9001:2000. La sfârșitul lui decembrie 2005, un număr de 5 065 de certificate de conformitate cu ISO 13485:2003 au fost eliberate organizațiilor din 67 de țări. Aceasta înseamnă o creștere cu 111% în raport cu numărul de certificate acordate în 2004, și anume 2 403 bucăți în 55 de state.

Un instrument pentru noii factori economici importanți

Performanța deosebită a Chinei, care se situează printre primele zece țări în ceea ce privește creșterea certificării în conformitate cu standardele ISO 9001:2000 și 14001, precum și a Indiei, care se află și ea printre primele zece state în ceea ce privește dezvoltarea certificării în conformitate cu ISO 9001:2000 și ISO 14001, este legată, desigur, de participarea lor tot mai intensă la lanțurile logistice mondiale, la activitatea de export la nivel mondial.

Dezvoltarea serviciilor

Ancheta relevă importanța tot mai mare de care se bucură serviciile în cadrul economiei mondiale: în 2005, aproximativ 33% din certificatele de conformitate cu ISO 9001:2000 și 31% din cele de conformitate cu ISO 14001 au fost dobândite de organisme și întreprinderile din diverse sectoare ale serviciilor. Al doilea procent demonstrează, de asemenea, că un bun management de mediu nu se aplică numai industriilor poluante; furnizorii de servicii doresc să își aducă și ei contribuția, asumându-și responsabilități în acest domeniu.

Principalele rezultate ale anchetei, ajunsă la cea de-a 13-a ediție, inclusiv repartitia la nivel mondial, regional, și pe țări, figurează pe Web site-ul ISO și pot fi consultate gratuit.

Ancheta ISO referitoare la certificarea în 2005 (ISBN 92-67-10419-9) este disponibilă și sub formă de broșură (44 de pagini colorate), la care se adaugă un CD-ROM.

Documentul poate fi obținut de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări-Abonamente, str. Mendeleev, nr. 21-25, sector 1, București, telefon: 316 77 25, fax: 317 25 14; 312 94 88.

Traducere: **Maria Bratu** –
Comunicatul ISO 1021/2006

Noul standard ISO 10014 indică modul de a obține beneficii și avantaje economice utilizând standardul ISO 9001

Noul standard ISO 10014 ar putea deveni un standard de importanță capitală atât pentru managementul întreprinderilor, cât și pentru caliticieni, care desfășoară adesea o muncă de convingere pe lângă acesta. El furnizează linii directoare clare pentru obținerea de beneficii și avantaje economice grație sistemelor de management al calității bazate pe standardul ISO 9001:2000.

Faptul că, până în prezent, nici unii, nici alții nu puteau aprecia corect perspectivele și că nu dispuneau de un „limbaj comun”, făcea ca opiniile managementului întreprinderilor să difere de cele ale caliticienilor. În general, conducătorii întreprinderilor percep operațiunile din punct de vedere al beneficiilor care ar putea fi obținute. Calitatea este exprimată cu ajutorul unor date și modalități particulare care vizează reducerea variației și îmbunătățirea, iar beneficiile potențiale sunt subînțelese.

La ora actuală există o soluție pentru această problemă. ISO 10014:2006, *Managementul calității. Linii directoare pentru obținerea de beneficii și avantaje economice*, creează o bază de înțelegere și colaborare a managementului cu responsabilul pe probleme de calitate: investiția în domeniul calității va genera beneficii. Standardul furnizează linii directoare cu privire la modul de obținere a acestora.

„Standardul ISO 10014 a fost proiectat pentru a stabili un „teren de înțelegere” și un „limbaj comun” între management și caliticieni. Succesul lui ISO 10014 se va exprima în reușita lor de a comunica și de a colabora, în vederea atingerii unui obiectiv comun”, afirmă Tommie J. Johansson, care a

coordonat activitatea grupului de lucru al ISO ce a elaborat standardul.

Documentul se întemeiază pe abordarea bazată pe proces și pe modelul „Planifică-efectuează, verifică-acționează”, al standardelor din seria ISO 9000:2000. El examinează cele opt principii de management al calității, subadiacente seriei, și indică modul în care aplicarea lor poate genera beneficii și avantaje economice. Proiectat cu scopul de a fi la fel de concret și practic precum este și subiectul său, standardul oferă un instrument de autoevaluare pentru analiza lacunelor.

Paul C. Palmers, secretar al proiectului standardului ISO 10014, declară: „ISO 10014 permite identificarea posibilităților de dezvoltare, apoi menționează instrumentele pentru planificarea concretizării și măsurării lor din punct de vedere financiar. Aceasta semnifică faptul că un management eficace al calității este și rentabil”. Prin publicarea ISO 10014, se pun la dispoziția managementului și a specialistului din domeniul calității linii directoare care demonstrează această corelare.

„Acest proiect a reunit experți din sectorul finanțelor și din cel al calității din întreaga lume. De-a

Standardizarea internațională

lungul acestui proces ne-a fost clar faptul că eram pe cale de a crea un instrument nou și important pentru înlăturarea punctelor de vedere divergente ale managementului și caliticienilor, care adesea generează confuzie, din punct de vedere al terminologiei și al instrumentelor de măsurare. Dacă eforturile noastre vor fi încununuate de succes, colaborarea dintre ei va fi mai strânsă, vor utiliza un „limbaj comun” și, prin intermediul aceluiași instrumente, vor măsura rezultatele din punct de vedere al beneficiilor potențiale”.

ISO 10014:2006, *Managementul calității. Linii directoare pentru obținerea de beneficii și avantaje economice*, poate fi achiziționat de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări-Abonamente, str. Mendeleev, nr. 21-25, sector 1, București, telefon: 316 77 25, fax: 317 25 14; 312 94 88.

Traducere: **Maria Bratu** –
Comunicat ISO 1018/2006

A apărut **Catalogul Standardelor Române 2006 pe CD**, aplicație software ce asigură documentarea rapidă și eficientă a utilizatorului în domeniul standardizării.

În plus față de ediția anterioară, această ediție cuprinde informații despre **1760 de standarde** române adoptate în perioada 1 ianuarie 2005- 31 decembrie 2005.

Preț: 283,4 lei (TVA inclus)
Fiecare licență în plus poate fi obținută cu numai 32,7 lei.

Pentru comenzi, adresați-vă Serviciului Vânzări-Abonamente al ASRO, str. Mendeleev nr.21-25, Sector 1, București; tel.: 316.77.25, fax: 317.25.14, 312.94.88.

Un nou standard ISO/CEI va ajuta la detectarea intruziunilor în sistemele informatice

Un nou standard al Organizației Internaționale de Standardizare (ISO) și al Comisiei Electrotehnice Internaționale (CEI) stabilește un cadru pentru detectarea intruziunilor în sistemele informatice

ISO/CEI 18043:2006, *Tehnologia informației. Tehnici de securitate. Selecție, desfășurare și operațiuni ale sistemelor de detectare a intruziunilor*, se bazează pe principiile de securitate referitoare la intruziunea în sistemele informatice a terților sau a angajaților neautorizați și pe metoda care permite întreprinderilor și organismelor să creeze cadrul unui sistem complet de detectare a intruziunilor.

Un sistem de detectare a intruziunilor (SDI) este un instrument important pentru managementul securității. El este utilizat pentru prevenirea și identificarea intruziunilor în sistemele informatice și activarea alarmelor corespunzătoare în cazul unor asemenea tentative. Sistemul permite colectarea, consolidarea și analiza informațiilor cu privire la intruziuni, precum și analiza structurilor normale de comportament și de utilizare a instrumentelor informatice din cadrul întreprinderii.

„Una din problemele cu care se confruntă întreprinderile este capacitatea lor de a detecta tentativele de intruziune, pentru a acționa eficace și a preveni pierderile sau pagubele care le afectează bunurile”, declară Ted Humphreys, coordonator al grupului de lucru al ISO/CEI care a elaborat standardul. „ISO/CEI 18043:2006 reprezintă un important pas înainte în tratarea problemei intruziunilor, care este tot mai frecventă, și furnizează

o bază solidă pentru perfecționarea soluțiilor și aplicarea în practică a acestora”.

Întreprinderile sunt vulnerabile la diferite tipuri de amenințări ale securității lor, precum: accesul neautorizat la sisteme, atacurile care generează un refuz al serviciului și piratarea. Cel mai adesea, cei care săvârșesc aceste abuzuri profită de vulnerabilitățile configurației sistemului, de neglijența și de nepăsarea utilizatorilor, precum și de defectele de proiectare ale calculatoarelor, ale protocoalelor și ale sistemelor de exploatare. Persoanele din exteriorul organizației, precum și cele din interior – angajații nemulțumiți, autorii de tranzacții, precum și personalul care lucrează temporar – pot profita de aceste vulnerabilități.

ISO/CEI 18043:2006 furnizează liniile directoare care vor sprijini întreprinderile să se pregătească și să desfășoare sistemul de detectare a intruziunilor. Documentul se referă în mod deosebit la selecția, desfășurarea și la funcționarea operațiilor SDI. De asemenea, el oferă informațiile tehnice fundamentale din care derivă aceste linii directoare.

„Considerăm că atacurile intenționate asupra sistemelor informatice provoacă întreprinderilor din întreaga lume daune de aproximativ 15 miliarde de dolari americani, cifră aflată în creștere. La aceasta se adaugă costul pierderilor sau al pagubelor aduse

renumelui întreprinderii, mărcilor, proprietății intelectuale și drepturilor digitale ale conținutului multimedia ale întreprinderii respective (de exemplu, înregistrările video și audio) ale firmei, încrederii și fidelității clienților, precum și portofoliului de acțiuni”, adaugă Ted Humphreys.

Noul standard va ajuta managerii din domeniul tehnologiei informației să implementeze în cadrul întreprinderilor lor sisteme interoperabile de detectare a intruziunii și va facilita colaborarea între întreprinderi, pe plan mondial, în cazurile în care

cooperarea este dorită sau este considerată esențială pentru a eradica tentativele de intruziune.

Standardul ISO/CEI poate fi achiziționat de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări-Abonamente, str. Mendeleev, nr. 21-25, sector 1, București, telefon: 316 77 25, fax: 317 25 14; 312 94 88.

Traducere: **Maria Bratu** –
Comunicat ISO 1017/2006

Ecoproiectarea

Yan BRETT

AFNOR a remis Ministerului Industriei (prin intermediul SQUALPI) un studiu care indică documentele de standardizare, precum și de alt tip, necesare celor care vor să cunoască perfect domeniul ecoproiectării, aflat la ora actuală în plină dezvoltare. Acest articol este o sinteză și reprezintă instrumentele utilizate de AFNOR și ADEME.

Ecoproiectarea este un demers global care include toți factorii, de la furnizorii de materii prime, până la întreprinderile care tratează deșeurile (produsele ajunse în ultimul stadiu al ciclului de viață). În acesta sunt incluși desigur, și distribuitorii, cumpărătorii (persoane publice sau private) și consumatorii. Standardele referitoare la acest domeniu apar într-un studiu al AFNOR, pus la dispoziția Serviciului Ministerului Industriei, Standardizării, Calității și Proprietății Industriale (SQUALPI). Este vorba de documente generice (care se aplică tuturor domeniilor de activitate), de texte sectoriale, de documente dedicate exclusiv ecoproiectării, de altele, cu caracter indirect (care au alt specific, dar oferă, totuși, răspunsuri la probleme de ecoproiectare) și de documente care sprijină demersul de ecoproiectare (evaluarea impacturilor, comunicare). Studiul AFNOR evaluează un singur document generic pe acest subiect: standardul XP ISO/TR 14062, *Management de mediu. Integrarea aspectelor de mediu în proiectarea și fabricarea produselor*. Este vorba de un standard din 2003, care se adresează în mod deosebit celor care proiectează și fabrică produse. Documentul propune niște principii generale de luare în calcul a aspectelor de mediu în aceste activități. Toți cei care participă la proiectarea sau la fabricarea produselor, precum și factorii de decizie care iau parte la strategia întreprinderii, îl consideră un instrument util, care stimulează dialogul și cooperarea. Standardul nu conține însă liste de soluții tehnologice de referință, nu prescrie și nu contraindică materiale

întrucât ecoproiectarea vizează îmbunătățirea continuă a opțiunilor și a metodelor.

Un standard care ar exclude sau ar dezaproba utilizarea unor metode sau materiale ar intra în conflict cu însuși caracterul ecoproiectării, nu ar avea un caracter productiv și ar risca să nu poată fi aplicat în practică.

Nu există un standard de cerințe în domeniul ecoproiectării, întrucât nu există criterii în baza cărora să se declare că un produs sau altul ar putea constitui obiectul acestui domeniu. Totuși, pot fi degajate unele repere cu caracter de ghid:

- luarea în calcul a mediului încă din faza de stabilire a necesităților. Cu cât aceasta se efectuează mai în amonte, cu atât sunt mai variate opțiunile de mediu;
- studiul predictiv al ciclului de viață al produsului, care permite să se evite transferurile poluării și să se facă opțiuni de mediu cu caracter arbitrar;
- abordarea „multicriterială”, care evită comiterea de erori cu privire la importanța fiecărui impact de mediu (concentrarea pe un impact important și neglijarea altuia mai puțin evident, dar fundamental);
- căutarea sistematică a unui compromis: un demers de ecoproiectare implică în fiecare stadiu o multitudine de opțiuni și un echilibru între soluții, care prezintă, toate, avantaje și inconveniente. Standardizarea trebuie să fie, deci, un instrument de comunicare și de dialog.

Prelungirea demersurilor ISO 14000 și EMAS

Standardele din seria ISO 14000 sunt documente esențiale, cu caracter generic și „indirect”. Implementarea unui sistem de management de mediu constituie baza pentru un demers ulterior de ecoproiectare. Un alt text generic important, tot cu caracter „indirect”, fără a fi un standard, este Sistemul european de management de mediu și de audit, denumit EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), care se adresează atât industriei, cât și altor organisme (ONG-uri, servicii publice), care integrează demersul ISO 14001 ca sistem de referință. De asemenea, printre textele indirecte de bază figurează și fasciculul de documentare SD 21000, elaborat de AFNOR, cu tema: „Dezvoltarea durabilă. Responsabilitatea socială a întreprinderilor”.

Documente generice de sprijin

Unul din instrumentele de importanță decisivă pentru elaborarea unei strategii de ecoproiectare este analiza ciclului de viață (ACV) al materialelor sau al semiproduselor care vor fi utilizate la fabricarea produsului final. Metodologia ACV este standardizată în seria de standarde ISO 14040-14043). Viitoarele impacturi de mediu ale produselor fabricate de întreprinderi vor fi evaluate prin intermediul a trei documente ISO: ISO/TR 14047, XP ISO/TS 14048 și FD ISO/TR 14049. Evaluarea performanțelor de mediu va fi utilă întreprinderilor care doresc să identifice niște căi de îmbunătățire. Standardul NF EN ISO 14031 se va dovedi util în acest sens.

Inițierea unui demers de ecoproiectare este distinctă de aspectul de informare sau de recunoaștere a acestuia. Auditurile de mediu utilizate în cadrul unui demers de recunoaștere (declarația pe proprie răspundere, în urma unui audit intern, verificarea de secundă parte și certificarea de terță parte) se supun cerințelor standardului NF EN ISO 19011.

Există, de asemenea, documente de standardizare care se referă la etichetarea de mediu: NF EN ISO 14020, NF EN ISO 14021, NF EN ISO 14024 și NF EN ISO 14025. În curând va fi adoptat un standard cu privire la comunicarea de mediu: ISO/CD 14063.

Documente sectoriale

Unele sectoare industriale sau serviciile au elaborat deja instrumente de standardizare care se referă la ecoproiectare. Dintre acestea, unul singur este dedicat acestui domeniu, adică se referă exclusiv la ecoproiectare: ECMA 341, „Considerații cu privire la proiectarea de mediu a produselor electronice”, elaborat de European Computers

Manufacturers Association – ECMA). Acest text este examinat de ISO.

Alte documente sectoriale, care se referă indirect la ecoproiectare, dar care oferă elemente indispensabile pentru acest demers, sunt: ghidurile sectoriale de aplicare a standardului NF EN ISO 14001. Ele se referă la exploatarea forestieră (ISO/TR 14061), la construcții (mai ales la Înalta Calitate a Mediului – HQE, abordată de GA P 01-030), la centrele de depozitare a deșeurilor (GA X 30-460), la canalizare (GA X 30-471), apa potabilă (GA X 30-470), sau la colectivitățile teritoriale (GA X 30-550). De pe altă parte, există standarde sectoriale „de sprijin” pentru domeniul ambalajelor (NF EN 13428), al construcțiilor (NF P 01-020-1), „Calitatea de mediu a produselor din construcții”; NF P 01-010, „Declarația de mediu și cea sanitară a produselor de construcție”. De asemenea, există un standard de ecoetichetare, aplicat în domeniul prelucrării maselor plastice: ISO 17422.

Alte tipuri de instrumente

Pentru ca un demers de ecoetichetare să fie de succes, este esențial să se utilizeze toate tipurile de instrumente: documente-ghid, software, baze de date, sensibilizare, prezentare, instruire. Un asemenea demers presupune mai multe etape: sensibilizarea personalului, dobândirea de cunoștințe și instruirea, stabilirea unei metode de evaluare a impacturilor, selectarea și crearea de baze de date/produse (inclusiv o informare permanentă în domeniul reglementărilor și al standardizării), integrarea, calcularea, valorificarea și comunicarea rezultatelor.

Studiul remis SQUALPI a adoptat, pentru aceste documente, aceeași clasificare ca și pentru standarde: cu caracter generic (care se referă în mod deosebit la domeniu sau de sprijin) și sectoriale. Documentele generice care se referă strict la ecoproiectare sunt:

- modulul ADEME de sensibilizare la domeniul ecoproiectării, pe CD-ROM, cu acces liber, vizitând site-ul ademe.fr;
- un catalog ADEME care prezintă 90 de produse obținute prin ecoetichetare;
- un dosar, „Ecoproiectarea în acțiune”, al ADEME, accesibil pe site-ul Internet al acestei instituții, care conține exemple și experiența unor întreprinderi care au desfășurat cu succes asemenea demersuri;
- dosarul „Certificarea managementului de mediu. Abordare în domeniul produselor. Caiet de sarcini”, tot al lui ADEME, accesibil și el pe Internet;
- instrumentul „Ecodesign Pilot”, creat de Universitatea din Viena, a cărei versiune franceză se află tot pe site-ul Internet;
- Sistemul european EMAS;

Documentele generice de sprijin, altele decât standardele, sunt:

- lista de verificare („check-list”), difuzată începând din noiembrie 2003, de către Ministerul Ecologiei și al Dezvoltării Durabile, în vederea îmbunătățirii ecologice a produselor. Această listă oferă niște puncte produselor, în funcție de o serie de criterii, precum: utilitatea, durabilitatea, capacitatea de reparare, substanțele periculoase utilizate);

- metoda ESQV (evaluarea simplificată a ciclului de viață), prezentată în FD X 30-310;

- „Bilanțul Carbonului”, soft creat de ADEME, care permite cunoașterea cantităților de gaze cu efect de seră generate în mod direct (prin procesul de fabricare) sau indirect (transportul salariaților sau al mărfurilor, al materiilor prime necesare, posibilitatea reciclării la sfârșitul ciclului de viață). Acest document aflat pe site-ul Internet al ADEME, necesită și o instruire;

- „amprenta ecologică” - metodă pusă la punct de World Wild Foundation (WWF), care măsoară suprafața utilă producerii de resurse consumate de populația lumii și tratării deșeurilor;

- lista ajutoarelor publice destinate întreprinderilor mici și mijlocii, necesare implementării unui demers de ecoproiectare (ministere, ADEME, Camera de Comerț și Industrie), face parte și ea din documentele „de sprijin”. Un comitet de monitorizare, denumit „Ecoproiectarea”, a fost creat în cadrul AFNOR. El va juca rolul de platformă de schimb de experiență, dar și de sprijin tehnic, de coordonare a manifestărilor de informare și de urmărire a reglementărilor europene.

Opinia specialistului

Corinne del Cerro

Inginer în domeniul ecoproiectării, la AFNOR

„Acțiunile de standardizare constituie răspunsuri la strategia națională de dezvoltare durabilă”

Enjeux: Sectoarele industriale nu progresaază în același ritm în domeniul ecoproiectării. Care sunt cei care se situează pe primele poziții?

Corinne del Cerro: Este adevărat că nu toate întreprinderile progresaază în același ritm, însă există numeroase inițiative în domeniul implementării ecoproiectării în cadrul lor:

- unele întreprinderi din domeniul construcției de automobile, electric/electronic, mecanic și de prelucrare a maselor plastice s-au grupat în cadrul demersului „Ecodesign” (proiectul Ecodis), care își propune să promoveze o abordare comună a ecoproiectării la nivel european;

- reglementarea europeană a determinat unele sectoare să reflecteze la această problemă. Este vorba de domeniul ambalajelor (Directiva Ambalaje și deșeuri de ambalaje - 94/62/CE) sau al produselor electrice (Directiva Ecoproiectarea produselor cu funcționare pe bază de energie electrică - 2005/32/CE);

- alte domenii, precum cel al mobilierului din lemn, în condițiile în care nu sunt presate de reglementări, se lansează încet-încet în acest domeniu pentru că vor dobândi avantaje în raport cu concurenții lor.

E.: Există instrumente la dispoziția unei întreprinderi care ar dori să își valorifice acțiunea desfășurată în domeniul ecoetichetării?

C. del C.: Ecoetichetarea de mediu este un domeniu privilegiat pentru valorificarea unui demers de ecoetichetare. El se poate prezenta sub trei forme (stabilite de ISO prin intermediul seriei de standarde ISO 14020);

- ecoetichetele de mediu (etichetare de mediu de tip I - NF EN ISO 14024). În Franța există două

tipuri de etichete: marca NF Environnement (creată în 1991) și eticheta europeană (creată în 1992);

■ declarațiile de mediu pe proprie răspundere (etichetare de mediu de tip II - NF EN ISO 14021): este vorba de toate afirmațiile de mediu făcute de un producător (sau distribuitor) pe propria sa răspundere;

■ ecoprofilele (etichetarea de mediu de tip III - XP ISO/TR 14025). Ele constau în furnizarea de date cu privire la impacturile de mediu ale unui produs la un moment dat. Informațiile obținute prin intermediul unui ecoprofil pot facilita comparația între produse.

Cele trei tipuri de declarații menționate mai sus au un caracter voluntar, spre deosebire de alte etichete, care au la bază, în general, o reglementare europeană (eticheta referitoare la energie sau la vehicule (emisiile de CO₂)).

E.: În raportul AFNOR figurează o listă de necesități concrete, exprimate de 16 întreprinderi

„pioniere”, care activează în domeniile: metodologie, evaluarea impacturilor, sprijin în luarea deciziilor, împărtășirea experienței), care au participat la o masă rotundă. Care este stadiul discuțiilor?

C. del C.: Domeniile de activitate își însușesc într-un ritm diferit ecoproiectarea. Într-o primă etapă, s-a decis comunicarea cu privire la instrumentele fundamentale - XP ISO/TR 14262, referitor la luarea în calcul a mediului în proiectarea produselor - și standardele din seria ISO 14020, privind etichetarea de mediu. Un comitet de monitorizare, care ține de Comisia de standardizare „Management de mediu”, stabilește o informare permanentă cu privire la inițiativele luate în domeniul ecoetichetării. Aceste acțiuni se înscriu în strategia națională de dezvoltare durabilă și respectă politica integrată a produselor, promovată de Comisia Europeană.

Traducere: **Maria Bratu**, din:
Enjeux, nr. 259, 2006

Ce vrea consumatorul? Totul!

Emmanuelle RÉJU

Consumatorul actual are cerințe multiple: de la securitatea produselor, la conducerea întreprinderilor, trecând prin reasigurarea și prestarea serviciilor. Standardizarea, care își propune satisfacerea cerințelor și așteptărilor consumatorilor, încearcă să le anticipeze. La ISO, noi moduri de lucru țin seama de actualele tendințe care caracterizează acțiunile desfășurate de organizațiile de consumatori.

Cetățeanul își manifestă din ce în ce mai mult calitatea de consumator. Printre preocupările evidențiate de asociațiile de consumatori în lucrările cu caracter prospectiv desfășurate de AFNOR până în 2010, figurează în mod deosebit responsabilitatea socială a întreprinderilor, dezvoltarea durabilă sau protecția mediului. Pe scurt, așteptările consumatorilor sunt atât variate, cât și multiple. Ei sunt preocupați de calitatea alimentelor pe care le consumă, dar, potrivit afirmației lui Pierre Pério, de la Confederația Națională pentru Locuințe, și de calitatea serviciilor, de corectitudinea tranzacțiilor sau de utilizarea rațională a materiilor prime.

Factorii interesați sunt tot mai mulți. Un sondaj realizat în 2005 de Credoc¹ pentru DGCCRF² indică faptul că foarte mulți consumatori francezi sunt, la ora actuală, mai încrezători în calitatea serviciilor: 87% din cei intervievați consideră că securitatea aparatelor electrice de uz casnic s-a îmbunătățit în ultimii 10 ani, 80,9% cred același lucru în legătură cu produsele alimentare, iar 83%, despre jucării și obiecte de puericultură.

În schimb, apar noi așteptări. Tot conform sondajului Credoc, 62,4% dintre cei intervievați consideră că nu sunt suficient de protejați de asigurări. Procentul celor nemulțumiți de domeniul telefoniei sau al Internet-ului se ridică la 65%.

Aceste tendințe sunt confirmate de François Robin, responsabil al serviciului Standardizare, la AFNOR. „În ceea ce privește standardele existente, există puține cereri de schimbare la nivel francez. În schimb, apare necesitatea elaborării de standarde în

domenii noi”. Dacă a existat o întreagă generație de standarde referitoare la produse, cererea de asemenea documente a devenit foarte mare în domeniul serviciilor, accentul punându-se pe aspectul etic și pe cel privind transparența. „Serviciile au adesea un caracter imaterial, ele nu sunt bine codificate, iar consumatorul poate fi păcălit”, declară François Robin. Ar fi ideal să existe o definiție a conținutului serviciului așteptat, al angajamentului prestatorului, să fie specificată competența sa și să se prevadă garanția post-service.

„Acest lucru este crucial în domeniul afacerilor la distanță, efectuate prin intermediul mijloacelor electronice (e-business), dar este la fel de valabil și pentru serviciile obișnuite”, adaugă el. Consumatorii ar aprecia certificarea în domeniul consumului de apă sau electricitate, sau al serviciilor efectuate de alți furnizori (de la persoană la persoană).

Dacă la un produs se poate demonstra funcționarea defectuoasă, la un serviciu acest lucru este foarte dificil, întrucât el încetează să mai existe după ce a fost prestat. Certificarea permite, deci, controlarea lucrurilor „în amonte”.

Aceste cereri depășesc cadrul francez. La nivel internațional, reprezentanții consumatorilor au cerut și ei elaborarea unui standard cu privire la conținutul unui serviciu bancar. O altă cerere se referă la comercializarea de bunuri de ocazie prin Internet. „Aceasta este o piață mondială colosală, care cuprinde produse variate: de la automobile, până la produse pentru puericultură, iar problema va fi dificil de rezolvat”, declară François Robin.

Un alt tip de cerere de curând apărută se referă la responsabilitatea socială a întreprinderilor, la moralitatea lor. „Conform acestei tendințe, apărută în statele anglofone, întreprinderile trebuie să facă tot mai mult dovada unei bune conduite, mai ales față de furnizori”, precizează François Robin. Aceste angajamente se materializează adesea în coduri de bună conduită, care vor fi definite într-un standard.

Securitatea produselor rămâne o preocupare

Perspectiva îmbătrânirii populației îi preocupă pe consumatori. Canada și Japonia manifestă un interes deosebit pentru această problemă. Cum să asigurăm servicii de calitate acestor persoane? Ce măsuri trebuie luate pentru a asigura accesibilitatea într-un magazin a persoanelor cu mobilitate redusă? „Am început să culegem bune practici aplicate de EDF, de Poșta etc., afirmă François Robin. Acest domeniu va avea un caracter prioritar în următorii ani, chiar dacă organizațiile franceze de consumatori nu vor dispune de documente cu caracter de cerințe în acest domeniu.

Având un caracter mai tradițional, cererile în domeniul securității produselor au prioritate la nivel european.

„Acesta este rezultatul existenței unei piețe cu un caracter tot mai global, care propune produse tot mai ieftine, dar care inspiră o anumită lipsă de încredere din punct de vedere al calității și securității”, declară Bernardo Delogu, de la Direcția Generală pentru Sănătatea și Protecția Consumatorilor, care funcționează pe lângă Comisia Europeană. „Consumatorii se tem că standardele care se aplică acestor produse importate nu au nivelul de cerințe al standardelor europene. Toate acestea au consecințe asupra domeniului standardizării. Trebuie să existe o convergență mai mare la nivelul standardizării internaționale. Există deja mecanisme de cooperare între organismele noastre de standardizare, însă acestea trebuie dezvoltate”.

Așteptările consumatorilor evoluează și, o dată cu acestea, și metodele lor de acțiune. Interesele lor sunt reprezentate de asociațiile de consumatori. Foarte numeroase, acestea caută să fie cât mai eficiente. „Întrucât nu ne putem afla pretutindeni, am implementat un sistem conform căruia o asociație-leader este desemnată într-un domeniu, ea având sarcina de a transmite informația celorlalți”, declară Pierre Pério. „Asigurarea unei reprezentări eficiente la toate nivelurile constituie o preocupare constantă a asociațiilor europene”, confirmă Bernardo Delogu.

La nivel internațional, asistăm la o surpriză. Apar alte metode de acțiune, care vizează mondializarea: se lansează pe Internet cereri când unele comitete tehnice constată că un subiect sau altul îi

interesează pe consumatori sau pe asociațiile neguvernamentale de mediu! „Dintr-o dată am fost puși în situația de a ne perfecționa modurile de organizare la ISO. Baza negocierilor o constituie, de obicei, reprezentarea națională, cu discuții purtate asupra punctelor de vedere naționale. Pentru domeniul responsabilității sociale, ISO a creat însă un grup al consumatorilor, unul al sindicatelor și altul al întreprinderilor, care sunt consultate. Iată o altă abordare decât cea națională”.

Cetățeanul nu este numai un cetățean, el este un cetățean al lumii...

Opinia specialistului

Pierre Yves Hébert

Membru al Asociației Franceze a Utilizatorilor din Domeniul Telecomunicațiilor (AFUTT)

„Un organism terț trebuie să se asigure că operatorul utilizează bunele practici”

Care sunt așteptările utilizatorilor?

În primul rând, definirea conținutului serviciilor. Există niște încercări, însă aceste documente au un caracter fragmentar și nu sunt coerente în toate cazurile. Am încercat să identificăm serviciile utilizate cel mai frecvent și acțiunile care trebuie întreprinse în aceste domenii. În cazul telefoniei, lucrurile sunt mai simple. Alte servicii, precum: SMS, SMS Plus sau accesul la Internet sunt mai dificil de definit. Voi da un exemplu: când un utilizator subscrie la un contract telefonic, care este funcția acestuia din urmă și care sunt opțiunile complementare? Un alt exemplu îl constituie „parcursul” clientului sau ciclul de viață al produsului. Pentru utilizator, calitatea serviciului trebuie evaluată din clipa în care este contactat pentru a subscrie la un contract, până în cea în care dorește încetarea acestuia. Trebuie să ținem seama de totul.

În ce stadiu se află standardizarea în acest domeniu?

S-au realizat multe lucruri în domeniul performanței serviciilor. În ceea ce privește hotline-urile sau desemnarea agenților care încheie contracte, suntem abia la început. În domeniul facturării și al problemelor legate de securitate, suntem însă departe! Produsul Telecom este unul din puținele produse despre care nu se știe cât vor costa decât după ce au fost utilizate. Există un gol de standarde pe care ne dorim să îl umplem. Ni se pare realist ca sistemul de taxare și de facturare al operatorilor să facă obiectul unei certificări. Un organism terț trebuie

Protecția consumatorului

să se asigure că operatorul utilizează cele mai bune practici. În domeniul securității, există standardul ISO 27001, dar nu suntem decât la început. Dorim ca operatorii și furnizorii de servicii să facă referire la un cod de bune practici. Toată lumea ar avea de câștigat de pe urma acestui lucru.

Cum lucrați?

Clubul „Calitatea serviciilor” al AFUTT reunește reprezentanții operatorilor și ai consultanților. Încercăm să elaborăm un consens la nivel francez între operatori și utilizatori, pentru a defini niște indicatori, în speranța că unii dintre ei vor fi selectați de către autoritățile de reglementare. În Europa,

AFUTT este reprezentată de grupurile de utilizatori (users groups) ale ETI. Încercăm să transpunem în standarde rezultatele obținute pe plan național și prezentăm aceste rezultate ca bază de lucru. Ele pot deveni apoi un standard internațional.

- 1) Centrul de Cercetare pentru Studiul și Observarea Condițiilor de Viață;
- 2) Direcția Generală a Concurenței, Consumului și Suprimării Fraudelor

Traducere: Maria **Bratu**, din:
Enjeux, nr. 265, iunie 2006